

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ INFORMACJI, BIBLIOGRAFII
I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a

21-500 Biała Podlaska

tel. (087) 243 61 11

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Buletyn
INFORMACYJNY

NR 3 (21) 2002

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Biułetyr
INFORMACYJNY

NR 3 (21) 2002

Redaguje zespół w składzie:

Zyta Kosińska

Halina Bugajewska

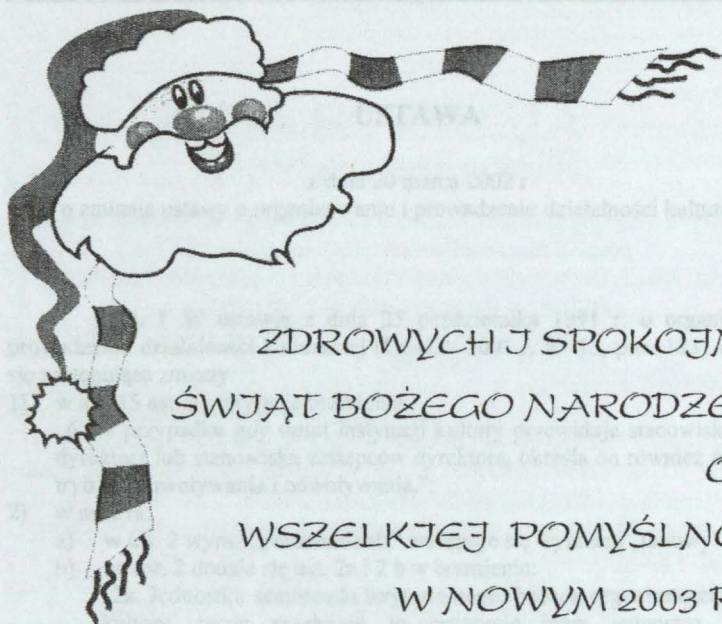
Urszula Stankiewicz

Opracowanie graficzne i skład komputerowy:

Adriana Flisińska

Wydawca: *Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej*

Nakład: 80 egz.

ZDROWYCH I SPOKOJNYCH
ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ
WSZELKIEJ POMYŚLNOŚCI
W NOWYM 2003 ROKU

WSZYSTKIM BIBLJOTEKARZOM

ŻYCZA

PRACOWNICY
MIEJSKIEJ BIBLJOTEKI
PUBLICZNEJ
W BIAŁEJ PODLASKIEJ

USTAWA

z dnia 20 marca 2002 r

o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Art. 1 W ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 15 ust. 6 otrzymuje brzmienie
„6. W przypadku gdy statut instytucji kultury przewiduje stanowisko zastępcy dyrektora lub stanowiska zastępców dyrektora, określa on również sposób oraz tryb ich powoływania i odwoływania.”;
- 2) w art. 21a:
 - a) w ust. 2 wyraz „porozumienia” zastępuje się wyrazem „umowy”;
 - b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2 b w brzmieniu:
„2a. Jednostka samorządu terytorialnego, będąca organizatorem instytucji kultury, może przekazać tę instytucję innej jednostce samorządu terytorialnego, na jej wniosek, w celu wykonywania zadań własnych w zakresie działalności kulturalnej. Przekazanie następuje w drodze umowy.
2b. Przepisy ust. 2a nie dotyczą tych instytucji kultury, które jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana tworzyć i prowadzić na podstawie odrębnych ustaw.”;
 - c) w ust. 3 po wyrazach „ust. 2” skreśla się kropkę i dodaje się wyrazy „lub 2a”;
 - d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Umowa, o której mowa w ust. 2 i 2a, stanowi podstawę do wykreślenia instytucji kultury z rejestru prowadzonego przez organizatora przekazującego instytucję kultury i wpisania do rejestru prowadzonego przez organizatora, któremu instytucja kultury została przekazana. Pracownicy przekazanej instytucji kultury stają się pracownikami samorządowej instytucji kultury tej jednostki samorządu terytorialnego, której instytucja ta została przekazana, z zachowaniem dotychczasowych warunków pracy i płacy.”;
- 3) w art. 21b:
 - a) w ust. 1 po wyrazie „rządowej” dodaje się wyrazy „lub właściwej jednostce samorządu terytorialnego”;
 - b) w ust. 2 po wyrazie „rządowej” dodaje się wyrazy „lub właściwa jednostka samorządu terytorialnego”;
- 4) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Czas pracy w instytucji kultury

Art. 26a. Do pracowników instytucji kultury stosuje się przepisy Kodeksu pracy, z zastrzeżeniem przepisów art. 26b – 26d.

Art. 26b. 1. Okres rozliczeniowy czasu pracy pracowników instytucji kultury nie może przekraczać 12 miesięcy.

2. Rozkłady czasu pracy pracowników są ustalane na okresy nie krótsze niż 2 tygodnie.

Art. 26c. 1. Jeżeli jest to uzasadnione rodzajem pracy lub jej organizacją, do pracowników instytucji kultury może być stosowany przerywany czas pracy, według z góry ustalonego rozkładu, przewidującego nie więcej niż jedną przerwę w pracy w ciągu doby, trwającą nie dłużej niż 5 godzin.

2. Przerwa, o której mowa w ust. 1, nie jest wliczana do czasu pracy.

3. W uzasadnionych przypadkach do pracowników, o których mowa w ust 1., można stosować równocześnie system organizacji czasu pracy określony w art. 129⁴ § 1 Kodeksu pracy.

Art. 26d. Pracownikom instytucji kultury mogą być udzielane dni wolne od pracy, wynikające z rozkładu czasu pracy w pięciodniowym tygodniu pracy, łącznie z urlopem wypoczynkowym.

Art. 26e. Do pracowników instytucji kultury nie stosuje się przepisu art. 140 § 2 zdanie pierwsze Kodeksu pracy.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

KOMPUTERYZACJA

Oddziału dla Dzieci MBP w Białej Podlaskiej

W bieżącym roku mija 5 lat od dnia, w którym pojawił się w naszym Oddziale pierwszy komputer. Dziś można powiedzieć o zakończonym procesie komputeryzacji oraz podzielić się uwagami na temat jego realizacji.

W 1997 r. podjęta została decyzja o kolejności i przebiegu prac w zakresie budowania bazy danych ogółu wydawnictw zwartych w Oddziale dla Dzieci. Celem było utworzenie kompletnego katalogu w wersji elektronicznej wykorzystując – zmodyfikowany na użytek naszej biblioteki - format MARC BN programu bibliotecznego - MAK. W 1998 r. księgozbiór, drogą selekcji, gruntownie oczyszczono z pozycji zniszczonych i przestarzałych, odbyło się skonstrum.

Bibliotekarze przeszli podstawowy kurs obsługi komputera. Katalogowaniem zajmowały się trzy osoby w Oddziale (na zmianę, bowiem komputer był tylko jeden), jak również inne pracownice ze wszystkich działów merytorycznych ówczesnej WiMBP. W sumie prace – podzielone według liczby książek inwentarzowych - prowadzone były na 5 stanowiskach komputerowych¹. Wykorzystany został w dużej mierze „Przewodnik Bibliograficzny” [zarejestrowany początkowo na dyskietkach, później na CD-ROM-ach] - skąd przenoszone były wybrane opisy bibliograficzne - oraz księgi inwentarzowe, z których przepisywano dane biblioteczne. Jednak większość książek, starszych lub nieobecnych w „Przewodniku...” [ograniczony zakres chronologiczny, braki na początku lat 90.], należało skatalogować z autopsji według aktualnie obowiązujących przepisów opracowania formalnego i rzeczowego.

Proces budowania owej bazy danych składał się w większości z prostych czynności mechanicznych, aczkolwiek niezbędna była znajomość najnowszych przepisów w zakresie klasyfikacji UKD oraz dobre

¹ Urszula Stankiewicz, *Stan prac w zakresie komputeryzacji w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Białej Podlaskiej w: Biuletyn Informacyjny WiMBP w Białej Podl., 1997, nr 2.*

oprowadzenie zasad konstrukcji haseł przedmiotowych. Zmiany w tym względzie, mające miejsce równolegle do toczących się prac w naszej bibliotece, wymusiły powtórne, po reklasyfikacji – opracowanie dokumentów w bazie. W wielu przypadkach konieczna okazała się korekta haseł przedmiotowych, którą z wielką starannością wykonała koleżanka z Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Zosia Kuzawińska. Ona również przeprowadziła żmudną pracę reklasyfikacyjną w naszym katalogu elektronicznym. W Dziale GiO zostały także w późniejszym czasie dokonane, pod kierownictwem Urszuli Stankiewicz, oznaczenia rodzajów literatury w polu 680, niezbędne do sporządzania statystyki wypożyczeń : D - literatura piękna dla dzieci i młodzieży, P - literatura piękna dla dorosłych, N - literatura popularnonaukowa. Klasyfikacja odbywała się według *Wykazu działów katalogu rzeczowego w bibliotekach publicznych dla dzieci i młodzieży*, w oprac. G. Lewandowicz, Warsz. 1998.

Prace – dla większości z nas pionierskie, jeśli chodzi o posługiwanie się komputerem -przebiegały przy pomocy informatyka, Juliana Osypiuka, który wówczas opiekował się nami, udzielał rad i czuwał nad prawidłowym przebiegiem całego procesu wprowadzania danych.

W 1998 r. dzięki dotacji z MKiS na komputeryzację biblioteki zakupiono nowy sprzęt; nasz Oddział otrzymał drugi komputer [z systemem Microsoft Windows 95] i drukarkę. Utworzona została sieć lokalna [Novell, na 25 stanowisk]. Rozpoczęto gromadzenie multimediów z przeznaczeniem udostępniania na miejscu czytelnikom. Ponieważ encyklopedie na CD-ROM-ach wywołały duże zainteresowanie wśród młodszych użytkowników biblioteki – otrzymaliśmy trzeci komputer [w tym drugi z czytnikiem CD-ROM] a zbiory multimedialne zostały podzielone między Informatorium i Oddział dla Dzieci. Jako pierwsze udostępnialiśmy programy edukacyjne dla najmłodszych, tj. dwie różne *Encyklopedie dla dzieci*, *Encyklopedię przyrody*, *Encyklopedię człowieka*. Możliwość korzystania z nich była wielkim wydarzeniem zarówno dla przychodzących do biblioteki dzieci, jak i dla nas, pracowników. Tym bardziej, że niewiele wcześniej, po seminarium zorganizowanym w dn.9-10.09.1997 r. przez WBP im. Łukasza Górnickiego i filię CUKB w Białymstoku pt.: „DZIECI I KOMPUTERY”, gdzie uczestniczyłam w prezentacji multimediów – wróciłam z przekonaniem, iż jest sprawa bardzo odległa, pozostająca raczej w sferze bibliotekarskich marzeń². Tymczasem rzeczywistość okazała się bardziej optymistyczna: obecność multimediów w Oddziale dla Dzieci stała się faktem. Do dziś pamiętam, jak ostrożnie uczułyśmy się obsługi i

² H. Jasłowska, *Dzieci i komputery*, w: *Biuletyn Informacyjny WiMBP w Białej Podl.*, 1997, nr 3.

pieczołowicie studiowałyśmy wszelkie instrukcje. Kolejnym przełomem w działalności naszej biblioteki był dostęp (płatny) do Internetu. Możliwości uzyskiwania informacji i oferowanych czytelnikom usług zostały zwielokrotnione.

Do 1999 roku, gdy baza KATALOG DZIECIĘCY była ukończona [obecnie zawiera 9175 dok., rejestrujących 11486 jedn. inwentarzowych], rozpoczęły się przygotowania do wdrożenia modułu wypożyczeń. Ponad 10 tysięczny księgozbiór stopniowo oklejałyśmy kodami kreskowymi, które następnie należało wczytać w odpowiednie miejsce [podpole] dokumentu zarejestrowanego w bazie KATALOG DZIECIĘCY. Po konsultacji w Dziale Przetwarzania Danych w Bibliotece Narodowej okazało się, iż aby uruchomić program wypożyczeń, należy powielić pole 023 tyle razy, ile numerów inwentarzowych zawierał dany rekord bibliograficzny, a kody umieścić w podpolu h. Zabiegu tego dokonał nasz informatyk, natomiast nam przypadła rola rozdzielania kodów w opisach wieloegzemplarzowych. Była to żmudna, aczkolwiek niezbędna praca. Przygotowania do uruchomienia możliwości wypożyczania za pomocą komputera znacznie się wydłużyły, tym bardziej, że były prowadzone tak, by nie zakłócać normalnych usług dla czytelników. Poza tym wiele książek było wypożyczonych i trzeba było czekać nieraz kilka miesięcy na możliwość ich „zakodowania”. Dziś mam świadomość, że wówczas „przecieraliśmy szlaki” w komputeryzacji zbiorów bibliotecznych i metoda prób i błędów była drogą jedyną. Właściwie nie mogliśmy – poza niewielką biblioteką – w Chełmie skąd brać przykładu. Myślę, że sami twórcy programu mogli czerpać wiedzę z naszych doświadczeń praktycznych. I choć trzyletni okres przygotowań do uruchomienia programu obsługi wypożyczeń [systemu WYP, wersja 2.2 z dnia 2001.01.22] może niektórym wydawać się zbyt długi, mamy poczucie satysfakcji, że udało się, działa i zbiorowy wysiłek zaowocował pełnym skomputeryzowaniem Oddziału dla Dzieci, nota bene jako pierwszego w mieście i powiecie.

Od stycznia 2001r. przenosiłyśmy sukcesywnie dane czytelników do komputera [powstała baza danych CZYTELNICZY- w dniu pisania niniejszego tekstu zawierająca 2080 dok.] i przez miesiąc trwało testowanie modułu wypożyczeń. Od 1 lutego 2001r. komputerowa wypożyczalnia była już uruchomiona, jednak nadal prowadziłyśmy zapis na kartach. Było to dość uciążliwe, ale należało zachować pewne środki ostrożności przy sprawdzaniu działania systemu. Pod koniec roku stopniowo rezygnowałyśmy z rejestracji wypożyczeń na kartach czytelnika, kontynuując ją jednak na kartach książki.

W bieżącym roku, czyli od stycznia 2002 – postanowiliśmy sukcesywnie, w miarę, jak książki są wypożyczane, wycofywać się z zapisów na kartach książki, które obecnie są zbędne. Identyfikatorami danego egzemplarza są kod kreskowy i numer inwentarzowy; aby dokonać wypożyczenia, bądź zwrotu, posługujemy się czytnikiem i klawiaturą komputera.

W przypadku zniszczenia kodu [to bardzo rzadkie przypadki, na szczęście] odszukać książkę w bazie i dokonać jej zwrotu – można wg numeru inwentarzowego; następnie należy nakleić nowy kod i „wczytać” go do KATALOGU DZIECIECEGO w miejsce – uprzednio usuniętego – zniszczonego.

Ewentualne badanie czytelnictwa i wykorzystanie księgozbioru można przeprowadzić na podstawie HISTORII CZYTELNIKA lub HISTORII KSIĄŻKI. W każdej chwili istnieje możliwość sprawdzenia, czy i u kogo jest wypożyczona książka. Program ma funkcję rezerwacji książki[R]. Sprawdzenie terminu przewidywanego zwrotu trwa sekundy [J]. Ponadto automatycznie system sygnalizuje fakt przetrzymania wypożyczonej książki ponad dozwolony termin[(W) zamienia się w (P)]. Okres wypożyczenia można ustalić dowolnie, my przyjęliśmy, że jest to 30 dni [z możliwością przedłużenia wypożyczenia, oczywiście]. Jak widać udogodnienia w naszej pracy są wymierne. Nieocenionym usprawnieniem jest natomiast automatyczne wykonywanie tzw. statystyki, do dziennika bibliotecznego: robimy ją z końcem miesiąca i cała czynność obliczania trwa ok.30 min. Samo przepisywanie do dziennika bibliotecznego trwa dłużej, lecz mam nadzieję, że wkrótce i dziennik z danymi statystycznymi będzie można drukować. Nowością tegoroczną jest również automatyczny wydruk upomnień. Przed nami jeszcze oznaczenie i utworzenie bazy ubytków. Te pracę dużego kalibru, przeznaczyliśmy do realizacji w bieżącym roku, w okresie letnim. Plany na rok następny obejmują wyposażenie czytelników w karty –legitymacje, z identyfikatorami w postaci kodów kreskowych. Planujemy utworzenie kartoteki zagadnieniowej w postaci bazy komputerowej ARTYKUŁY. W perspektywie najbliższych lat powinno odbyć się pierwsze skontrum z wykorzystaniem sprzętu elektronicznego.

Na zakończenie kilka uwag o multimediami. W Oddziale nie gromadzimy gier komputerowych [mamy tylko trzy, które były w wyposażeniu komputera, przy zakupie]. Udostępniamy wyłącznie programy edukacyjne – przeznaczone głównie dla uczniów szkół podstawowych, jednak często zdarza się, że z komputera korzystają dzieci młodsze, w wieku przedszkolnym. Czytelnicy mają do wyboru ok. 40 CD-ROM-ów, których uruchamianie należy – również zgodnie z regulaminem – do dyżurującej

bibliotekarki. Początkowo notowałyśmy 100, potem 100-200 [nawet 260] udostępnień CD-ROM-ów miesięcznie. Konieczne były zapisy chętnych na określone dni i godziny, przy zastrzeżeniu czasu jednorazowego przebywania przy komputerze nieprzekraczającego 45 minut.

Obecnie odnotowujemy spadek zainteresowania multimediami; coraz powszechniej dzieci mają kontakt z techniką komputerową w domu, czy szkole. Jednak nadal stałym elementem prowadzonych w naszym Oddziale dla Dzieci cyklu zajęć dla szkół podstawowych z edukacji czytelniczej i medialnej, jest nauka korzystania z encyklopedii na CD-ROM-ach oraz z katalogu elektronicznego. Poza tym, dzięki sieci lokalnej, nasi czytelnicy mogą korzystać z baz: MULTIMEDIA, PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY oraz REGIONALIA.

oprac. Hanna Jasłowska

Wybrane problemy bibliotek powiatu bialskiego za I półrocze 2002 r.

I. Dane statystyczne dotyczące bibliotek stopnia podstawowego

Miasto / Gmina	Księgozbiór				Czytelnicy		Wypożyczenia			
	przbyło z zakupu wol.	na wartość w zł	zostało do wykorzystania zł	ubyło w wyniku selekcji wol.	ilość czytelników zarejestrowanych	(+,-) w porównaniu do 30.06.01r.	ilość wypożyczeń ogółem	(+,-) w porównaniu do 30.06.01r.	ilość wypożyczeń książek	(+,-) w porównaniu do 30.06.01r.
Miasta:										
Biała Podlaska	683	12.934,31	kwota nie jest ustalona	391	16.479	+333	195.320	+24.786	186.065	+19.963
Międzyrzec Podl.	2	49,00	3.951,00	1.260	3.093	+ 34	39.428	+7.269	38.584	+ 6.425
Terespol	115	1.887,34	2.263,66	0	850	+ 21	18.126	+ 1.188	17.609	+ 1.332
miaasta razem:	800	14.870,65	6.214,66	1.651	20.422	+388	252.874	+33.234	242.258	+ 27.720

Gminy:										
Biała Podlaska	17	282,00	4.718,00	2.005	1.021	- 60	15.190	- 601	13.714	- 482
Drełów	81	685,48	2.314,52	500	885	- 1	9.765	+ 92	8.277	- 378
Janów Podlaski	1	10,00	4990,00	0	562	+ 107	7.585	+ 2.471	7.431	+ 2.317
Kodeń	1	13,00	1487,00	0	415	- 5	8.070	- 218	7.039	- 528
Konstantynów	22	288,18	11,82	70	335	+ 35	5.272	+ 1.437	5.272	+ 1.437
Leśna Podlaska	210	2.326,73	4.173,00	640	857	+ 74	16.958	+ 2.588	15.939	+ 2.384
Łomazy	51	1.083,21	3.416,79	0	383	- 12	5.974	+ 167	5.906	+ 239
Międzyrzec Podl.	502	6.012,81	14.988,00	212	1.280	+ 89	22.407	+ 1.818	17.493	+ 355
Piszczac	187	1.905,89	1.900,00	188	1.158	+ 117	15.714	+ 1.252	14.386	+ 970
Rokitno	7	68,20	2.008,80	0	399	+ 25	5.630	+ 625	4.417	+ 398
Rossosz	69	1.015,54	2.984,46	0	416	- 4	6.515	+ 425	5.756	+ 329
Ślawatycze	1	10,00	2.500,00	92	432	+ 8	6.653	- 108	6.376	- 106
Sosnówka	2	59,00	900,00	0	226	- 38	2.730	+ 41	2.602	- 87
Tuczna	0	0	500,00	0	296	- 43	3.455	- 188	3.158	- 153
Wisznice	156	2.189,73	1.810,27	1311	551	- 11	5.298	+ 364	5.181	+ 421
Zalesie	1	10,00	990,00	0	267	+ 24	5.395	- 30	5.389	- 36
gminy razem:	1.308	15.959,77	49.692,66	5.018	9.483	+ 305	142.611	+ 10.439	128.336	+ 7.080
Powiat razem:	2.108	30.830,42	55.907,32	6.669	29.905	+ 693	395.485	+43.682	370.594	+34.800

II Niektóre dane o pracy instrukcyjno - metodycznej na rzecz bibliotek w powiecie

W I półroczu br. zrealizowano 30 wyjazdów do bibliotek powiatu ziemskiego, główne cele wyjazdów to:

- kształtowanie zbiorów bibliotecznych
- inspirowanie bibliotekarzy do podejmowania stałych form pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną
- zwracanie uwagi na promocję biblioteki w środowisku i współpracę ze szkołami i innymi instytucjami
- rozbudowa i doskonalenie warsztatu informacyjnego bibliotek (głównie kartoteki regionalne, repertuarowe, zagadnieniowe)
- wielokierunkowość w działalności informacyjnej bibliotek
- realizacja zadań zawartych w planach pracy bibliotek
- stopień sprawowania nadzoru nad filiami przez biblioteki główne
- realizacja założeń konkursu powiatowego o tematyce regionalnej „Ocalić od zapomnienia”
- działania bibliotek w ramach społecznej kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”
- estetyka zbiorów i funkcjonalność lokali bibliotecznych

Zarejestrowano 5 wyjść instruktażowych do bibliotek sieci miejskiej MBP w Białej Podlaskiej. Udzielono 52 konsultacje, które dotyczyły sporządzania rocznych planów pracy, spraw organizacyjno – prawnych (statuty, regulaminy organizacyjne, regulaminy wynagradzania, postępowania w przypadkach likwidacji placówek bibliotecznych), poprawy efektywności pracy bibliotek.

III Inne prace instrukcyjno – metodyczne

1. Sprawdzenie pod względem formalnym i merytorycznym sprawozdań GUS K-03 za rok 2001 z bibliotek publicznych powiatu bialskiego
2. Opracowanie struktury bazy elektronicznej STATYSTYKA w programie Excel, która posłużyła do wydania drukiem informatora statystycznego z komentarzem „*Biblioteki publiczne m. Biała Podlaska i powiatu bialskiego w 2001 r.*”
3. Opracowanie wzorcowego statutu i regulaminu organizacyjnego biblioteki oraz przekazanie bibliotekom gminnym w Drelowie, Łomazach, Sosnowce, Rossoszu, Sławatyczach, Zalesiu w celu wykorzystania przy nowelizacji tych dokumentów

4. Zaopiniowanie Uchwały Rady Gminy Tucznia z dnia 26 marca 2002 r. w sprawie likwidacji Filii GBP w Bokince Pańskiej notującej niskie wyniki czytelnicze
5. Kontakty telefoniczne z władzami samorządowymi gmin Terespol i Łomazy w sprawie powołania do działania biblioteki gminnej i funkcjonowania Filii w Dubowie
6. Opracowanie danych o bibliotekach powiatu bialskiego do umieszczenia w bazie danych „*Informator o bibliotekach i ośrodkach informacji w Polsce*” dostępnej na stronach internetowych Biblioteki Narodowej (<http://www.bn.org.pl>).
7. Opracowanie regulaminu konkursu powiatowego o tematyce regionalnej „*Ocalić od zapomnienia*” /2. edycja / i rozpropagowanie wśród bibliotek publicznych powiatu bialskiego. Celem konkursu jest wzbogacenie zbiorów regionalnych bibliotek o dokumentację tradycyjnych nazw obiektów fizjograficznych danej miejscowości i okolic. Powiatowy finał nastąpi w grudniu 2002 r.
8. Rozpropagowanie wśród bibliotekarzy ogólnopolskiej kampanii *Cała Polska czyta dzieciom* poprzez opracowanie plakatów, ulotek informacyjnych oraz pozyskanie i rozpowszechnienie materiałów reklamowych otrzymanych z Fundacji „ABCXXI – Program Zdrowia Emocjonalnego”. Koordynacja działań „Tygodnia Głośnego Czytania” w bibliotekach powiatu bialskiego
9. Przygotowanie i przeprowadzenie w FGHP w Tłuszcju, w trakcie wycieczki szkoleniowej bibliotekarzy, pokazowej imprezy z edukacji czytelniczej i medialnej pt. „Tam gdzie zaczyna się tęcza”
10. Wydanie drukiem „*Biuletynu Informacyjnego*” MBP Nr 1 / 2002
11. Dla bibliotekarzy miasta Biała Podlaska i powiatu bialskiego w ramach zorganizowanych seminariów prezentowano następującą tematykę:
 - Analiza funkcjonowania bibliotek publicznych powiatu bialskiego w 2001 r.
 - Przegląd nowości i wznowień książkowych
 - Formy i metody realizacji założeń konkursu regionalnego „Ocalić od zapomnienia”
 - Idea społecznej kampanii „Cała Polska czyta dzieciom” i formy realizacji w bibliotekach
 - Promocja książki dziecięcej – wykład dr. Michała Zająca
 - Organizacja przebiegu działań w „Tygodniu Głośnego Czytania”
12. Zapoczątkowano cykl wycieczek szkoleniowych ph. *Cudze chwalice, swego nie znacie*, którego celem jest prezentacja działalności wybranych bibliotek publicznych. W ramach obchodów Dnia Bibliotekarza zorganizowano taki wyjazd do bibliotek w Rogoźnicy, Halasach,

Thußću, Drelowie. Bibliotekarze mieli możliwość poznać warunki, warsztat i formy pracy bibliotek oraz okazję do rozmów z władzami samorządowymi gmin Międzyrzec Podlaski i Drelów

13. Organizacja seminarium dla dyrektorów i instruktorów powiatowych bibliotek publicznych oraz dyrektorów miejskich bibliotek woj. lubelskiego na terenie naszego powiatu

IV Ważniejsze inicjatywy kulturalno-oświatowe zrealizowane w bibliotekach:

- III edycja „Białskich Dni Książki Dziecięcej” (Oddział dla Dzieci MBP w Białej Podlaskiej i filie sieci miejskiej MBP)
- „Ogólnopolski Tydzień Głośnego Czytania Dzieciom” (relacja z przebiegu zamieszczona w „Biuletynie Informacyjnym” MBP nr 2/2002)
- „Domowe ZOO – nasi ulubieńcy”, konkurs plastyczny (FGBP Thuśćiec)
- „Zające, baranki, pisanki”, konkurs plastyczny dla dzieci przedszkolnych na kartkę wielkanocną (GBP Leśna Podlaska)
- „Poznajemy twórczość Marii Konopnickiej”, konkurs dla klas I-III (GBP Drelów)
- „Dzień Zakochanych”, konkurs plastyczny na kartkę waletynkową (GBP Rossosz i Filia nr 1 MBP w Białej Podlaskiej)
- konkurs plastyczny dla dzieci przedszkolnych na pisanek wielkanocną (GBP Rossosz)
- „Turniej wiedzy ekologicznej” dla klas IV-V szkoły podstawowej (FGBP Sławacinek Stary)
- „Wielka gra”, konkurs literacki (FGBP Horodyszcze)
- „Wiosna blisko”, inscenizacja na powitanie wiosny przygotowana przez grupę teatralną działającą przy GBP w Kodniu
- „Kwiaty dla babci i dziadka”, inscenizacja (GBP Piszczac) i montaż słowno-muzyczny (FGBP Woskrzenice Duże)
- „Dzień Matki”, montaż poetycki (FGBP Sławacinek Stary)
- „Dzień Kobiet”, montaż słowno-muzyczny (FGBP Sławacinek Stary i FGBP Horodyszcze)
- „Wieczór z kądziłą”, impreza obrzędowa ukazująca tradycje wsi podlaskiej (GBP Wisznice)
- „Jeszcze raz o zwierzętach”, konkurs plastyczny dla dzieci (Filia nr 9 MBP w Białej Podl.)
- „Zimowe pejzaże”, konkurs plastyczny dla dzieci (Filia nr 4 MBP w Białej Podl.)

- „Kobiety w poezji”, wieczór literacki (Filia nr 2 MBP w Białej Podl.)
- „Konstytucja 3 Maja na tle epoki”, wystawa książek (Filia nr 2 MBP w Białej Podl.)
- cykliczne, tematyczne zajęcia z dziećmi z Akademii Przedszkolnej działającej przy MOK w Białej Podl. (Filia nr 2 MBP w Białej Podl.)
- „Zaczarować moje miasto”, konkurs literacki, którego uroczysty finał miał miejsce w ramach obchodów Dni Białej (Oddział dla Dzieci MBP w Białej Podl.)
- realizacja programu edukacji regionalnej poprzez cykl lekcji bibliotecznych dla uczniów szkół podstawowych i średnich (Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie MBP w Białej Podl.)
- cykl lekcji bibliotecznych dla szkół podstawowych kl. I-III w ramach edukacji czytelniczej i medialnej (Oddział dla Dzieci MBP i Filia Nr 3 MBP w Białej Podl.)

Ponadto odbyło się szereg zajęć edukacyjnych z dziećmi w okresie ferii zimowych, były to min.: zajęcia plastyczne, gry i zabawy literackie, mini konkursy i zgaduj-zgadule, projekcje filmów, czytanie bajek i baśni, zajęcia z elementami pedagogiki zabawy.

Wykonano 204 tematyczne gazetki i wystawki książek upamiętniające ważne wydarzenia historyczne, kulturalne, literackie. Zorganizowano 182 lekcje biblioteczne i wycieczki do bibliotek, w których wzięło udział 546 uczestników.

oprac. Zyta Kosińska

jubileusze jubileusze jubileusze jubileusze jubileusze

Z okazji 20 - lecia pracy w bibliotece

Panu dr Jerzemu Flisińskiemu

Dyrektorowi Miejskiej Biblioteki Publicznej

w Białej Podlaskiej

serdeczne gratulacje

oraz

najlepsze życzenia na dalsze lata

składają

pracownicy

Miejskiej Biblioteki Publicznej

w Białej Podlaskiej

SKARBNICA WIEDZY O REGIONIE

1 kwietnia br. minęła 20 rocznica powołania Działu Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Białej Podlaskiej. W okresie tym struktury organizacyjne tej jednostki systematycznie rozwijały się, konsekwentnie wzbogacane były zbiory, coraz szerzej upowszechniano wiedzę o południowym Podlasiu. Wytyczone przed dwoma dziesięcioleciami cele i zadania były cały czas konsekwentnie realizowane; są one zresztą aktualne również obecnie. Warto tutaj przypomnieć o czterech głównych kierunkach programowych, jakie wówczas sformułowano: a/ zgromadzenie pełnego piśmiennictwa o regionie b/ skupienie wszystkich zbiorów w jednym miejscu (czytelnia regionalna), c/ zorganizowanie sprawnego warsztatu informacyjnego o zbiorach regionalnych (katalogi, kartoteki) d/ skupienie wokół działu regionalistów i miłośników Podlasia.

Nie sposób opisywać wszystkie działania i zabiegi wiążące się z pozyskiwaniem piśmiennictwa. W każdym bądź zbiory regionalne białskiej biblioteki są obecnie najbogatszymi na południowym Podlasiu. Pozyskiwano je wszelkimi dostępnymi sposobami, zarówno poprzez zakup, jak i formie darów, zarówno od instytucji organizacji i stowarzyszeń, jak i osób prywatnych. Należy tutaj zaznaczyć, że zasięg geograficzno-wydawniczy gromadzonego piśmiennictwa jest dosyć szeroki, gdyż obejmuje ono północne obszary województwa lubelskiego, południowe województwa podlaskiego oraz wschodnie województwa mazowieckiego. W zbiorach regionalnych znajdują się również publikacje obcojęzyczne, także wydane poza granicami kraju (Niemcy, Białoruś, Kanada, Włochy, USA).

Dział Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie gromadzi nie tylko książki i czasopisma, ale również inne materiały biblioteczne, takie chociażby, jak: mikrofilmy, kserokopie, wycinki prasowe, dokumenty życia społecznego, fotografie, pocztówki, materiały niepublikowane (prace magisterskie i doktorskie, rękopisy, maszynopisy, kroniki itp.)

Istotne miejsce w pracy działu zajmuje działalność upowszechnieniowa. Wielokrotnie na łamach „Słowa Podlasia”, „Dziennika Wschodniego” oraz „Kurieru Lubelskiego” pisano o funkcjach regionalnych bialskiej biblioteki; czynili to zarówno pracownicy działu, jak i profesjonalni dziennikarze. Upowszechnianie problematyki regionalnej prowadzone jest również na płaszczyźnie oświatowej. Od wielu lat organizowane są lekcje biblioteczne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich, zarówno z Białej Podlaskiej jak i powiatu bialskiego. Podczas spotkań tych przekazywana jest młodym ludziom wiedza nt. warsztatu informacyjno-bibliograficznego i regionalnego Miejskiej Biblioteki Publicznej.

W ostatnich latach dynamicznie wzrasta ilość czytelników Działu Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie, którzy przygotowują regionalne opracowania o charakterze naukowym: licencjackie, magisterskie, doktorskie, kontrolne, zaliczeniowe itp. Stałymi bywalcami czytelników regionalnej są studenci wielu uczelni wyższych woj. woj. lubelskiego, podlaskiego i mazowieckiego. Szereg prac pisanych przez studentów i pracowników naukowych, po odpowiednim przystosowaniu, przenoszona jest później na łamy „Podlaskiego Kwartalnika Kulturalnego”, co znacznie wzbogaca wiedzę o Podlasiu.

Nie sposób w krótkim szkicu opisać w pełni dorobek kulturalny, oświatowy i naukowy Działu Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Białej Podlaskiej. W każdym bądź razie w ciągu 20 lat pracy powstał unikatowy warsztat regionalny, jakiego nie posiadają inne biblioteki w kraju. Bialska biblioteka dzieliła się swoimi doświadczeniami z innymi placówkami bibliotecznymi regionu, a także obwodu brzeskiego na Białorusi.

Grzegorz Michałowski

Z przyjemnością informujemy, że ukazał się kolejny, już X tom „Rocznika Białskopodlaskiego”, dokumentującego i popularyzującego piśmiennictwo regionalne, od początku wpisanego w działalność wydawniczą Biblioteki.

Jak zapisano we wstępie „W okresie 10 lat „Rocznik” w kolejnych swoich tomach opublikował dużą ilość rozpraw, artykułów, materiałów źródłowych, pamiętników, recenzji, które stanowią poważny dorobek badawczy nad dziejami Białej Podlaskiej i południowego Podlasia.

Materiałem towarzyszącym jubileuszowemu tomowi Rocznika Białskopodlaskiego jest „Bibliografia zawartości za lata 1993-2002”

Kolegium Redakcyjnemu, Autorom, wszystkim współpracownikom, którzy tworzyli i kształtowali to pismo serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Wszystkich zainteresowanych zachęcamy do zapoznania się z zawartością jubileuszowego wydania pisma.

Selekcja? Selekcja. Selekcja!

W miarę postępu integracji i tworzenia przez biblioteki systemów współpracy oraz współdziałania, normy, standardy i zalecenia biblioteczne, tworzone przez IFLA i UNESCO, nabierają coraz większego znaczenia. Nie mają one obligatoryjnego charakteru, lecz mogą być płaszczyzną odniesień do realiów w naszych bibliotekach. Powinniśmy korzystać z nich jako narzędzi przydatnych w staraniach o unowocześnienie warsztatów bibliotecznych. I tak standardy IFLA informują o zasadności tworzenia systemów bibliotecznych (minimum populacji to 50 tysięcy mieszkańców, co odpowiada średniej wielkości naszych powiatów). W odniesieniu do wielkości księgozbiorów zaleca się utrzymywanie wskaźnika 3 woluminów na 1 mieszkańca. W Polsce wskaźnik ten jest zbliżony do tych standardów – wynosi 3,51; w woj. lubelskim 3,3 wol. na 1 mieszkańca. Teoretycznie powinniśmy być usatysfakcjonowani.

Jeśli porównamy wskaźnik zakupu nowości do bibliotek (przez IFLA zalecany 20-30 wol. na 100 mieszkańców; w Polsce – kilka lat temu wynosił on 18, a obecnie 6,7 wol./100 mieszkańców), to widzimy, jak dużo jest do zrobienia w sprawie uaktualniania zasobów bibliotecznych. W naszym województwie wskaźnik ten jest jeszcze niższy i wyniósł w 2001 r. 4,9. Dotacje z funduszu ministerialnego tylko nieznacznie wpłynęły na poprawę sytuacji zaopatrzenia bibliotek w nowości.

Większość naszych bibliotek ma zbyt liczne i przestarzałe księgozbiory, które nie zaspokajają w pełni potrzeb edukacyjnych, czytelniczych i informacyjnych. Nieustające zmiany, zachodzące w kraju i na całym świecie, wymuszają ciągłą aktualizację informacji. Generalnie księgozbiory wymagają systematycznej selekcji.

Według słownikowej definicji selekcja to dobór przez eliminację, wybór (*łac. selectio* – wybór). Optymistycznie przyjmuje się, że co najmniej w ciągu 8-10 lat zasoby biblioteczne powinny ulec wymianie. A tymczasem książki zakupione w czasach samorządowych w wielu bibliotekach stanowią znikomy procent. W naszym województwie, w minionym roku, pomimo znaczącej pomocy instruktorów WBP w Lublinie i bibliotek powiatowych, selekcja przebiegała mniej efektywnie. W kilku bibliotekach gminnych selekcje przeprowadzono z udziałem innych bibliotekarzy powiatu, aby w sposób praktyczny udzielać pomocy merytorycznej koleżankom.

Analizy dokumentacji bibliotek wykazują brak systematyczności w przeprowadzaniu selekcji. O wynikach w powiatach niejednokrotnie decydowała wnikliwa selekcja w jednej lub kilku bibliotekach, czego przykładem może być powiat opolski, gdzie w dwóch bibliotekach (MGBP Poniatowa i GBP Józefów) usunięto w ciągu półtora roku łącznie 10 062 woluminów. Warto podkreślić jest to, że bar-

dziej systematycznie wycofuje się książki w miastach. W miarę intensywnie selekcje (powyżej 10 tys. wol.) przeprowadzono w minionym roku w powiatach: krasnostawskim, lubelskim, łukowskim, opolskim, tomaszowskim oraz hrubieszowskim. W całym powiecie hrubieszowskim w ciągu półtora roku wyselekcjonowano łącznie 24 097 wol., co stanowi 7,8 % całości księgozbioru; zaś w całym województwie lubelskim w 2001 r. wskaźnik wyniósł zaledwie 1,4 %! Najmniej książek wycofano w powiatach: łęczyńskim, parczewskim i radzyńskim. Niestety, w ciągu ostatnich 18 miesięcy w wielu bibliotekach i filiach nie wyselekcjonowano ani jednej książki. Jest to zjawisko bardzo niepokojące, ponieważ biblioteki publiczne powinny posiadać aktualne zbiory.

A co z estetyką w naszych bibliotekach? Dlaczego nie przekazujemy starych, zniszczonych książek na makulaturę? W jakim celu przechowujemy tyle wieloegzemplarzowych tytułów? Z jakiego powodu nie pozbywamy się nieaktualnych i nie czytanych często przez kilkanaście i więcej lat książek? **Mamy służyć każdemu czytelnikowi aktualną informacją i umieć wskazać, gdzie potrzebne informacje może znaleźć.** Brak środków na nowości, lub ich niewielka ilość, nie usprawiedliwia gromadzenia zdezaktualizowanych księgozbiorów. Wiele bibliotek naszego województwa bardziej przypomina magazyny niż współczesne biblioteki publiczne. Warto również zwrócić uwagę na fakt, że systematyczna i dokładna selekcja daje możliwość uzyskania dodatkowych powierzchni, które można by wykorzystać do poprawy funkcjonalności lokali, np. tworzenia czytelni bądź kącików czytelniczych oraz miejsc do organizowania imprez bibliotecznych.

A zatem...? Selekcja. Selekcja!

oprac. Jolanta Ben

Dostrzegacz Biblioteczny, 2002, nr 3

KALENDARIUM ROCZNIC

w wyborze

za okres styczeń - grudzień 2003 roku

rok 2003 ogłoszony został rokiem niepełnosprawnych

styczeń

- 01 I **Światowy dzień Pokoju**
- 01 I **140.** rocznica prapremiery opery „Halka” **Stanisława Moniuszki**
- 02 I **85.** rocznica urodzin **Adama Bahdaja** (1918-1985), autora licznych powieści dla dzieci i młodzieży
- 03 I **80.** rocznica śmierci **Jarosława Haška** (1883-1923), pisarza czeskiego, autora *Przygód dobrego wojaka Szwajka*
- 08 I **410.** rocznica śmierci **Jana Andrzeja Morsztyna** (ok. 1613-1693), największego poety polskiego doby baroku
- 09 I **75.** rocznica utworzenia *Ligi Ochrony Przyrody*
- 12 I **425.** rocznica wystawienia *Odprawy posłów greckich J. Kochanowskiego* na dworze króla Stefana Batorego w Ujazdowie
- 12 I **375.** rocznica urodzin **Charles`a Perrault`a** (1628-1703), pisarza i bajkopisarza francuskiego
- 12 I **125.** rocznica urodzin **Bolesława Leśmiana** (1878 lub 1877-1937) właściwie Bolesława Lesmana, poety, autora zbiorów baśniowych
- 12 I **125.** rocznica urodzin **Ferenca Molnara** (1878-1952), dramaturga i prozaika węgierskiego
- 13 I **100.** rocznica urodzin **Ireny Jurgielewiczowej** (1903-1989) powieściopisarki, autorki książek dla dzieci i młodzieży
- 14 I **105.** rocznica śmierci **Lewisa Carrolla** (1832-1898) właściwie **Charles`a Lutwidge`a Dodgson`a**, pisarza angielskiego, autora *Alicji w krainie czarów*
- 17 I **Wyzwolenie Warszawy**

- 21 I **50.** rocznica rozpoczęcia przez *Telewizję Polską* regularnej emisji programu
- 21 I **40.** rocznica śmierci *Stanisława Grzesiuka* (1918-1963), pisarza, popularnego wykonawcy ballad podwórkowych
- 21 I ***Dzień Babci***
- 22 I ***Dzień Dziadka***
- 22 I **140.** rocznica wybuch *Powstania styczniowego* (1863)
- 23 I **220.** rocznica urodzin *Stendhala* właściwie **Henriego Beyle'a** (1783-1842) pisarza francuskiego
- 23 I **125.** rocznica przeprowadzenia pierwszej *rozmowy telefonicznej* na ziemiach polskich (1878)
- 23 I **85.** rocznica urodzin *Tadeusza Śliwiaka* (1928-1994), poety, tłumacza, autora wierszy dla dzieci, tekstów piosenek
- 25 I **130.** rocznica urodzin *Karola Irzykowskiego* (1873-1944), pisarza, krytyka literackiego, teatralnego i filmowego, tłumacza literatury niemieckiej
- 25 I **90.** rocznica urodzin *Witolda Lutosławskiego* (1913-1994), kompozytora, dyrygenta
- 28 I **100.** rocznica urodzin *Aleksandra Kamińskiego* (1903-1978), prozaika i pedagoga
- 29 I **90.** rocznica śmierci *Władysława Bełzy* (1847-1913), poety, publicysty, współzałożyciela czasopisma dla dzieci „Płomyk”
- 29 I **25** rocznica śmierci Stanisława Dygata (1914-1978), prozaika, felietonisty, dramaturga

luty

- 01 II **115.** rocznica urodzin *Franciszka Kleeberga* (1888-1941), generała w wojnie obronnej 1939 r., dowódcy grupy operacyjnej „Polesie”
- 02 II **140.** rocznica urodzin *Marii Rodziewiczówny* (1863-1944), powieściopisarki polskiej
- 03 II **110.** rocznica śmierci *Teofila Lenartowicza* (1822-1893), poety polskiego
- 04 II **60.** rocznica urodzin *Wandy Rutkiewicz* (1943-1993), alpinistki, pierwszej białej zdobywczyni Mont Everestu i pierwszej zdobywczyni drugiego szczytu Ziemi K2
- 08 II **175.** rocznica urodzin *Julesa Verne'a* (1828-1905), pisarza francuskiego, autora licznych powieści przygodowych o charakterze fantastyczno-naukowym dla młodzieży
- 10 II **105.** rocznica urodzin *Bertolda Brechta* (1898-1956), niemieckiego dramaturga, poety, prozaika

- 10 II **80.** rocznica śmierci *Wilhelma Roentgena* (1845-1923), fizyka niemieckiego, laureata Nagrody Nobla (1901- za wykrycie i badania nad promieniami X), konstruktora pierwszej lampy rentgenowskiej
- 13 II **120.** rocznica śmierci *Richarda Wagnera* (1813-1883), niemieckiego kompozytora, twórcy dramatów muzycznych
- 13 II **100.** rocznica urodzin *Georges'a Simenona* (1903-1989), pisarza belgijskiego, autora tłumaczonych na wiele języków powieści kryminalnych
- 14 II ***Dzień Zakochanych***
- 16 II **245.** rocznica urodzin *Juliana Ursyna Niemcewicza* (1758-1841), poety, satyryka, dramatopisarza, powieściopisarza, pamiętnikarza, działacza polityczno-społecznego
- 16 II **20.** rocznica śmierci *Kazimierza Iłkowiczówny* (1892-1983), poetki, prozaika, tłumaczki z języka rosyjskiego, niemieckiego, węgierskiego, angielskiego
- 17 II **330.** rocznica śmierci *Moliera* (1622-1673), największego komediopisarza francuskiego, aktora
- 19 II **530.** rocznica urodzin *Mikołaja Kopernika* (1473-1543), wielkiego uczonego polskiego, astronoma, lekarza, twórcy heliocentrycznej budowy świata, kanonika warmińskiego
- 21 II **140.** rocznica śmierci *Henryka Marconiego* (1792-1863), architekta polskiego włoskiego pochodzenia związanego z Warszawą, autora Dworca Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, Hotelu Europejskiego, Kościoła Wszystkich Świętych
- 21 II **45.** rocznica śmierci *Henryka Arctowskiego* (1871-1958), podróżnika, geofizyka i geografa, profesora uniwersytetu we Lwowie, badacza Antarktyki i Spitsbergenu, jednego z najwybitniejszych znawców krain polarnych
- 22 II **105.** rocznica urodzin *Karola Bunscha* (1898-1987), prozaika, tłumacza z języka angielskiego i niemieckiego, autora licznych powieści historycznych
- 23 II **20.** rocznica śmierci *Mieczysława Jastruna* (1903-1983), poety, prozaika, eseisty, tłumacza z poezji francuskiej, niemieckiej i rosyjskiej, związanego ze Skamandrytami
- 24 II **170.** rocznica otwarcia *Teatru Wielkiego* w Warszawie (1833)
- 24 II **75.** rocznica założenia *Biblioteki Narodowej*
- 27 II **70.** rocznica podpalenia przez hitlerowców (1933) *gmachu Reichstagu* w Berlinie

marzec

- 01 III **65.** rocznica śmierci **Władysława Grabskiego** (1874-1938), polityka, ekonomisty, historyka, autora reformy walutowej w 1924 r.
- 04 III **325.** rocznica urodzin **Antonio Vivaldiego** (1678-1741), kompozytora włoskiego, skrzypka
- 05 III **95.** rocznica urodzin **Teodora Parnickiego** (1908-1988), prozaika, eseisty, autora licznych powieści historycznych
- 05 III **50.** rocznica śmierci **Sergiusza Prokofiewa** (1891-1953), rosyjskiego kompozytora i pianisty
- 05 III **25.** rocznica śmierci **Zbigniewa Żuławskiego** (1926-1978), eseisty, publicysty, autora scenariuszy filmowych
- 06 III **75.** rocznica przekazania **zbiorów rapperswilskich** (Szwajcaria 1928) Bibliotece Narodowej
- 06 III **75.** rocznica urodzin **Gabriela Garcii Marqueza** (1928-), pisarza kolumbijskiego, laureata literackiej Nagrody Nobla (1982)
- 08 III **Międzynarodowy Dzień Kobiet**
- 08 III **780.** rocznica śmierci **Wincentego Kadłubka** (1150-1223), biskupa krakowskiego, kronikarza, autora *Kroniki* obejmującej dzieje Polski do 1202 roku
- 11 III **10.** rocznica śmierci **Aliny Centkiewiczowej** (1907-1993), autorki licznych książek dla dzieci i młodzieży współpracującej głównie z mężem
- 13 III **90.** rocznica śmierci **Walerego Przyborowskiego** (1845-1913), pisarza, historyka, autora licznych powieści historycznych dla dzieci i młodzieży
- 15 III **100.** rocznica urodzin **Józefa Czechowicza** (1903-1939), poety, prozaika, krytyka, redaktora „*Płomyczka*”, „*Miesięcznika Literatury i Sztuki*”
- 15 III **25.** rocznica śmierci **Aleksandra Kamińskiego** (19003-1978), pisarza, pedagoga, historyka, działacza harcerskiego
- 16 III **75.** rocznica urodzin **Aleksandra Ścibora-Rylskiego** (1928-1983), prozaika, autora widowisk i seriali telewizyjnych, scenarzysty, reżysera filmowego
- 18 III **60.** rocznica śmierci **Heleny Mniszkwówny** (1878-1943), powieściopisarki, nowelistki, działaczki społecznej
- 19 III **180.** rocznica śmierci księcia **Adama K. Czartoryskiego** (1734-1823), komendanta Szkoły Rycerskiej, uczestnika prac Komisji Edukacji Narodowej, współtwórca Konstytucji 3 Maja, pisarza, mecenasa sztuki

- 20 III 25. rocznica zakończenia przez *Krystynę Chojnowską-Listkiewicz*, pierwszą kobietę samotnie opływającą kulę ziemską, rejsu jachtem „Mazurek” (początek rejsu 08.03.1976r.)
- 20 III 175. rocznica urodzin *Henryka Ibsena* (1828-1906), dramaturga, poety, twórcy narodowego teatru norweskiego
- 21 III *Światowy Dzień Poezji*, ustanowiony przez UNESCO jesienią 1999 roku
- 21 III 30. rocznica śmierci *Jana Marcina Szancera* (1902-1973), malarza, rysownika, grafika, ilustratora książek dziecięcych
- 22 III 20. rocznica śmierci *Poli Gojawczyńskiej* (1896-1983), pisarki polskiej
- 24 III 100. rocznica urodzin *Igora Newerlego* właściwie *Abramowa* (1903-1987), pisarza, pedagoga, współpracownika Janusza Korczaka
- 25 III 75. rocznica urodzin *Joanny Kulmowej* (1928-), poetki, autorki książek dla dzieci i młodzieży
- 26 III 60. rocznica odbicia z rąk Niemców 25 więźniów w tym „Rudego” (Jana Bytnara) podczas przeprowadzonej przez grupy bojowe „Szarych Szeregów” akcji *pod Arsenalem* w Warszawie (1943)
- 26 III 5. rocznica śmierci *Zdzisława Libery* (1913-1998), historyka literatury, badacza polskiego oświecenia
- 27 III *Międzynarodowy Dzień Teatru*
- 27 III 35. rocznica tragicznej śmierci *Jurija Gagarina* (1934-1968), pierwszego kosmonauty
- 30 III 150. rocznica urodzin *Vincenta van Gogh'a* (1853-1890), malarza holenderskiego
- 30 III 60. rocznica śmierci *Jana Bytnara* pseud. „Rudy” (1921-1943), harcmistrza p.por. AK, hufcowego Grup Szturmowych „Szarych Szeregów”

kwiecień

- 01 IV 130. rocznica urodzin *Siergieja Rachmaninowa* (1873-1943), światowej sławy pianisty, kompozytora rosyjskiego
- 02 IV *Międzynarodowy Dzień Książki Dziecięcej*
- 03 IV 20. rocznica śmierci *Aleksandra Ścibora-Rylskiego* (1928-1983), prozaika, autora widowisk i seriali telewizyjnych, scenarzysty, reżysera filmowego
- 04 IV 120. rocznica urodzin *Thomase'a Mayne'a Reida* (1818-1883), pisarza amerykańskiego irlandzkiego pochodzenia, autora licznych powieści przygodowych z życia Indian

- 07 IV **Światowy Dzień Zdrowia**
- 08 IV **145.** rocznica urodzin **Jana Styki** (1858-1925), malarza, twórcy obrazów o tematyce historycznej i religijnej, współtwórca *Panoramy Racławickiej*
- 08 IV **85.** rocznica śmierci **Lucjana Rydla** (1879-1918), poety, dramaturga, prozaika, tłumacza, autora liryków, baśni scenicznych i poematów balladowych, znawcy starożytnej Grecji, twórca bajek dla dzieci
- 08 IV **30.** rocznica śmierci **Pabla Picassa** (1881-1973), malarza hiszpańskiego
- 09 IV **50.** rocznica śmierci **Stanisława Wojciechowskiego** (1869-1953), polityka, prezydenta RP w latach 1922-1926
- 09 IV **35.** rocznica śmierci **Zofii Kossak-Szczuckiej** (1890-1968), powieściopisarki i publicystki, autorki licznych powieści historycznych oraz powieści i opowiadań dla dzieci
- 16 IV **100.** rocznica urodzin **Teodora Goździkiewicza** (1903-1984), pisarza o zainteresowaniach przyrodniczych, autora licznych utworów dla dzieci i młodzieży opowiadających o losach ludzi i zwierząt
- 19 IV **60.** rocznica wybuchu *powstania w Getcie Warszawskim* (1943)
- 19 IV **20.** rocznica śmierci **Jerzego Andrzejewskiego** (1909-1983), powieściopisarza, nowelisty, publicysty, eseisty, krytyka literackiego
- 22 IV **Dzień Ziemi**
- 23 IV **Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich** – proklamowany w 1995 r przez UNESCO
- 26 IV **Święto Lasu**
- 26 IV **120.** rocznica urodzin **Jarosława Haśka** (1883-1923), pisarza czeskiego, autora *Przygód dobrego wojaka Szwejka*
- 30 IV **120.** rocznica śmierci **Eduarda Maneta** (1832-1883), francuskiego malarza i grafika, jednego z twórców nowoczesnego malarstwa
- maj**
- 02 V **Dzień Polonii i Polaków za granicą**
- 03 V Święto uchwalenia *Konstytucji 3 Maja* (1791)
- 06 V **85.** rocznica urodzin **Stanisława Grzesiuka** (1918-1963), pisarza, popularnego wykonawcy ballad podwórkowych
- 07 V **170.** rocznica urodzin **Johannesa Brahmsa** (1833-1897), kompozytora niemieckiego

- 20 III 25. rocznica zakończenia przez *Krystynę Chojnowską-Listkiewicz*, pierwszą kobietę samotnie opływającą kulę ziemską, rejsu jachtem „Mazurek” (początek rejsu 08.03.1976r.)
- 20 III 175. rocznica urodzin *Henryka Ibsena* (1828-1906), dramatopisarza, poety, twórcy narodowego teatru norweskiego
- 21 III *Światowy Dzień Poezji*, ustanowiony przez UNESCO jesienią 1999 roku
- 21 III 30. rocznica śmierci *Jana Marcina Szancera* (1902-1973), malarza, rysownika, grafika, ilustratora książek dziecięcych
- 22 III 20. rocznica śmierci *Poli Gojawiczyńskiej* (1896-1983), pisarki polskiej
- 24 III 100. rocznica urodzin *Igora Newerlego* właściwie *Abramowa* (1903-1987), pisarza, pedagoga, współpracownika Janusza Korczaka
- 25 III 75. rocznica urodzin *Joanny Kulmowej* (1928-), poetki, autorki książek dla dzieci i młodzieży
- 26 III 60. rocznica odbicia z rąk Niemców 25 więźniów w tym „Rudego” (Jana Bytnara) podczas przeprowadzonej przez grupy bojowe „Szarych Szeregów” akcji *pod Arsenalem* w Warszawie (1943)
- 26 III 5. rocznica śmierci *Zdzisława Libery* (1913-1998), historyka literatury, badacza polskiego oświecenia
- 27 III *Międzynarodowy Dzień Teatru*
- 27 III 35. rocznica tragicznej śmierci *Jurija Gagarina* (1934-1968), pierwszego kosmonauty
- 30 III 150. rocznica urodzin *Vincenta van Gogh’a* (1853-1890), malarza holenderskiego
- 30 III 60. rocznica śmierci *Jana Bytnara* pseud. „Rudy” (1921-1943), harcymistrza p.por. AK, hufcowego Grup Szturmowych „Szarych Szeregów”

kwiecień

- 01 IV 130. rocznica urodzin *Siergieja Rachmaninowa* (1873-1943), światowej sławy pianisty, kompozytora rosyjskiego
- 02 IV *Międzynarodowy Dzień Książki Dziecięcej*
- 03 IV 20. rocznica śmierci *Aleksandra Ścibora-Rylskiego* (1928-1983), prozaika, autora widowisk i seriali telewizyjnych, scenarzysty, reżysera filmowego
- 04 IV 120. rocznica urodzin *Thomase’a Mayne’a Reida* (1818-1883), pisarza amerykańskiego irlandzkiego pochodzenia, autora licznych powieści przygodowych z życia Indian

- 07 IV *Światowy Dzień Zdrowia*
- 08 IV **145.** rocznica urodzin *Jana Styki* (1858-1925), malarza, twórcy obrazów o tematyce historycznej i religijnej, współtwórca *Panoramy Racławickiej*
- 08 IV **85.** rocznica śmierci *Lucjana Rydla* (1879-1918), poety, dramaturga, prozaika, tłumacza, autora liryków, baśni scenicznych i poematów balladowych, znawcy starożytnej Grecji, twórca bajek dla dzieci
- 08 IV **30.** rocznica śmierci *Pabla Picassa* (1881-1973), malarza hiszpańskiego
- 09 IV **50.** rocznica śmierci *Stanisława Wojciechowskiego* (1869-1953), polityka, prezydenta RP w latach 1922-1926
- 09 IV **35.** rocznica śmierci *Zofii Kossak-Szczuckiej* (1890-1968), powieściopisarki i publicystki, autorki licznych powieści historycznych oraz powieści i opowiadań dla dzieci
- 16 IV **100.** rocznica urodzin *Teodora Goździkiewicza* (1903-1984), pisarza o zainteresowaniach przyrodniczych, autora licznych utworów dla dzieci i młodzieży opowiadających o losach ludzi i zwierząt
- 19 IV **60.** rocznica wybuchu *powstania w Getcie Warszawskim* (1943)
- 19 IV **20.** rocznica śmierci *Jerzego Andrzejewskiego* (1909-1983), powieściopisarza, nowelisty, publicysty, eseisty, krytyka literackiego
- 22 IV *Dzień Ziemi*
- 23 IV *Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich* – proklamowany w 1995 r przez UNESCO
- 26 IV *Święto Lasu*
- 26 IV **120.** rocznica urodzin *Jarosława Haśka* (1883-1923), pisarza czeskiego, autora *Przygód dobrego wojaka Szwajka*
- 30 IV **120.** rocznica śmierci *Eduarda Maneta* (1832-1883), francuskiego malarza i grafika, jednego z twórców nowoczesnego malarstwa

maj

- 02 V *Dzień Polonii i Polaków za granicą*
- 03 V Święto uchwalenia *Konstytucji 3 Maja* (1791)
- 06 V **85.** rocznica urodzin *Stanisława Grzesiuka* (1918-1963), pisarza, popularnego wykonawcy ballad podwórkowych
- 07 V **170.** rocznica urodzin *Johannesa Brahmsa* (1833-1897), kompozytora niemieckiego

- 07 V **100.** rocznica urodzin *George'a Orwella* (1903-1950), pisarza
- 08 V ***Dzień Bibliotekarza i Bibliotek***
- 08 V ***Zakończyła się II wojna światowa***
- 09 V ***Dzień Unii Europejskiej***
- 10/11 V **10.** rocznica tragicznej śmierci w wyprawie himalajskiej *Wandy Rutkiewicz* (1943-1993)
- 11 V **30.** rocznica śmierci *Bogdana Arcta* (1914-1973), prozaika, popularyzatora problematyki i wiedzy lotniczej, autora wielu książek z dziedziny lotnictwa, szczególnie polskiego okresu II wojny światowej
- 15 V **90.** rocznica urodzin *Jana Nowaka-Jeziorańskiego* (1913-), publicysty, kuriera Armii Krajowej, dyrektora Rozgłośni Polskiego Radia Wolna Europa
- 16 V **300.** rocznica śmierci *Charlesa Perraulta* (1628-1703), pisarza i bajkopisarza francuskiego
- 18 V **75.** rocznica śmierci *Bronisławy Ostrowskiej* (1881-1928), poetki, nowelistki, powieściopisarki, autorki książek dla dzieci, tłumaczki
- 22 V **190.** rocznica urodzin *Richarda Wagnera* (1813-1883), kompozytora niemieckiego
- 23 V **120.** rocznica śmierci *Cypriana Kamila Norwida* (1821-1883), poety, autora poematów, liryków, utworów dramatycznych, nowel, malarza, rysownika, rzeźbiarza
- 24 V **460.** rocznica śmierci *Mikołaja Kopernika* (1473-1543) wielkiego uczonego polskiego, astronoma, lekarza, twórcy heliocentrycznej budowy świata, kanonika warmińskiego
- 24 V **125.** rocznica urodzin *Heleny Mniszkówny* (1878-1943), powieściopisarki, nowelistki
- 26 V ***Dzień Matki***

czerwiec

- 01 VI ***Międzynarodowy Dzień Dziecka***
- 05 VI ***Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego***, obchodzony od 1973 r. dla upamiętnienia I konferencji ONZ poświęconej ochronie środowiska (Sztokholm 1972)
- 06 VI ***Dzień bez Samochodu***
- 06 VI **185.** rocznica śmierci *Jana Henryka Dąbrowskiego* (1755-1818), generała, twórcy Legionów Polskich we Włoszech
- 07 VI **155.** rocznica urodzin *Paula Gauguin'a* (1848-1903), malarza, rzeźbiarza i grafika francuskiego

- 09 VI **35.** rocznica śmierci *Heleny Bobińskiej* (1887-1968), powieściopisarki, autorki książek dla dzieci i młodzieży, tłumaczki
- 12 VI **125.** rocznica urodzin *Jamesa Oliviera Curwooda* (1878-1927), pisarza amerykańskiego, autora 26 książek opartych na własnych doświadczeniach z włączygi ze strzelbą po najodludniejszych terenach Kanady
- 17 VI **185.** rocznica urodzin *Charlesa Gounoda* (1818-1993), kompozytora francuskiego, autora oper, mszy i oratoriów
- 20 VI **210.** rocznica urodzin *Aleksandra Fredry* (1793-1876) komediopisarza i poety, uczestnika kampanii napoleońskich, akcji społecznych na terenie Wschodniej Galicji, autora wspomnień, bajek dla najmłodszych
- 21 VI **105.** rocznica urodzin *Stanisława Strumph-Wojtkiewicza* (1898-1986), poety, prozaika, tłumacza literatury rosyjskiej
- 21 VI **95.** rocznica śmierci *Mikołaja Rimskiego-Korsakowa* (1844-1908), kompozytora rosyjskiego
- 22 VI **105.** rocznica urodzin *Ericha Marii Remarque'a* (1898-1970), niemieckiego powieściopisarza i dramaturga
- 23 VI **Dzień Ojca**
- 23 VI **115.** rocznica urodzin *Anny Achmatowej* (1888-1966), poetki rosyjskiej, tłumaczki poezji zachodnioeuropejskiej i polskiej
- 24 VI **165.** rocznica urodzin *Jana Matejki* (1838-1893), najwybitniejszego polskiego malarza historycznego, autora monumentalnych, patriotycznych kompozycji z dziejów Polski
- 27 VI **2.** rocznica śmierci *Tove Jansson* (1914-2001), malarki, grafika, pisarki fińskiej, znanej głównie z cyklu o Muminkach, który sama ilustrowała
- 29 VI **105.** rocznica urodzin *Zenona Kosidowskiego* (1898-1978), prozaika, eseisty, popularyzatora wiedzy o najdawniejszych cywilizacjach

lipiec

- 03 VII **120.** rocznica urodzin *Franza Kafki* (1883-1924), pisarza austriackiego, autora m.in. *Zamku*, *Procesu*
- 04 VII **60.** rocznica śmierci *Władysława Sikorskiego*, (-1943), premiera rządu emigracyjnego, naczelnego wodza polskich sił zbrojnych na Zachodzie
- 04 VII **5.** rocznica śmierci *Janusza Przymanowskiego* (1922-1998), pisarza, publicysty, scenarzysty, tłumacza literatury radzieckiej

- 07 VII **65.** rocznica śmierci *Konstantego Stanisławskiego* (1863-1938), rosyjskiego reżysera, aktora, reformatora teatru
- 09 VII **180.** rocznica urodzin *Henryka Rodakowskiego* (1823-1894), malarza, jednego z najwybitniejszych portrecistów polskich XIX w.
- 11 VII *Światowy Dzień Ludności* – ogłoszony w 1987 r. dla upamiętnienia narodzin pięciomiliardowego mieszkańca Ziemi
- 11 VII **225.** rocznica premiery „*Nędzy uszczęśliwionej*” *F. Bohomolca* i *M. Kamińskiego* (1788), data ta uznawana jest za **narodziny polskiej opery narodowej**
- 20 VII **115.** rocznica urodzin *Emila Zegadłowicza* (1888-1941), dramaturga i prozaika
- 24 VII **70.** rocznica urodzin *Jerzego Harasymowicza* (1933-1999), poety, autora utworów dla dzieci i młodzieży, liryków i wierszy
- 28 VII **5.** rocznica śmierci *Zbigniewa Herberta* (1924-1998), poety, autora sztuk teatralnych i słuchowisk radiowych, tłumacza poezji francuskiej, autora liryk filozoficznych i moralistycznych
- 31 VII **150.** rocznica urodzin *Juliana Fałata* (1853-1919), malarza, wybitnego akwarelisty, autora scen rodzajowych, głównie myśliwskich, pejzaży zimowych, widoków zabytkowej architektury Krakowa oraz portrecisty
- 31 VII **150.** rocznica pierwszego zastosowania na świecie *oświetlenia naftowego* (Gmach Powszechnego Szpitala we Lwowie 1853) – lampa skonstruowana przez *Ignacego Łukasiewicza* (1827-1882)
- 31 VII **50.** rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego (1884-1953), pisarza, autora wielu sfilmowanych książek dla dzieci i młodzieży, cieszących się niesłabnącą popularnością

sierpień

- 01 VIII *Wybuch powstania warszawskiego*
- 03 VIII **230.** rocznica śmierci *Stanisława Konarskiego* (1700-1773), publicysty, pisarza politycznego, reformatora szkolnictwa, założyciela *Collegium Nobilium* (1740)
- 10 VIII **105.** rocznica urodzin *Stanisława Dołęgi-Mostowicza* (1898-1939), pisarza, autora tak znanych powieści jak *Znachor*, *Kariera Nikodema Dyzmy*, *Pamiętnik pani Hanksi*
- 15 VIII *Święto Wojska Polskiego* („Cud nad Wisłą” – bitwa o Warszawę 1920r.)
- 15 VIII **145.** rocznica urodzin Edith Nesbit (1858-1924), powieściopisarki i poetki angielskiej, uznanej za klasyka literatury fantastyczno-realistycznej dla dzieci

- 20 VIII **60.** rocznica śmierci *Tadeusza Zawadzkiego* – pseudonim „Zośka” (1920-1943), harcmistrza, podporucznika AK, dowódcy Grup Szturmowych Szarych Szeregów
- 21 VIII **145.** rocznica urodzin *Wacława Sieroszewskiego* (1858-1945), działacza niepodległościowego, prezesa Polskiej Akademii Literatury, autora powieści i nowel przygodowo-podróżniczych
- 23 VIII **Święto Lotnictwa**
- 23 VIII **110.** rocznica śmierci *Michała Elwira Androiolli'ego* (1836-1893), rysownika, znanego głównie z ilustracji do *Pana Tadeusza*
- 25 VIII **95.** rocznica urodzin *Bronisława Czecha* (1908-1944), znakomitego polskiego narciarza, kuriera tatrzańskiego z okresu II wojny światowej
- 26 VIII **95.** rocznica urodzin *Natalii Galczyńskiej* (1908-1976) – pseudonim Anna Glińska, prozaika, tłumaczki, autora baśni na motywach ludowych bajek francuskich oraz powieści tzw. dla pensjonarek

wrzesień

- 01 IX **Rocznica wybuchu II wojny światowej**
- 03 IX **120.** rocznica śmierci *Iwana Turgieniewa* (1818-1883), pisarza rosyjskiego, jednego z głównych przedstawicieli rosyjskiego realizmu, autora licznych opowiadań i powieści
- 03 IX **50.** rocznica wejścia w życie europejskiej *Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*
- 04 IX **40.** rocznica śmierci *Roberta Schumana* (1886-1963), francuskiego polityka, ekonomisty, inicjatora utworzenia zjednoczonej Europy
- 06 IX **5.** rocznica śmierci *Akiro Kurosawy*, japońskiego reżysera
- 08 IX **100.** rocznica śmierci *Paula Gauguin'a* (1848-1903), malarza, rzeźbiarza i grafika francuskiego
- 09 IX **175.** rocznica urodzin *Lwa Tolstoja* (1828-1910), pisarza rosyjskiego, autora m.in. epopei z czasów napoleońskich i powieści psychologicznej *Anna Karenina*
- 11 IX **165.** rocznica urodzin *Adama Asnyka* (1838-1897), autora liryk refleksyjnych, erotyków, wierszy satyrycznych, liryk poświęconych Tatrom, sonetów
- 12 IX **320.** rocznica *Odsieczy wiedeńskiej*, Jan III Sobieski wezwany na pomoc przez austriackiego cesarza Leopolda I rozgromił armię turecką pod Kahlenbergiem
- 12 IX **180.** rocznica urodzin *Kornela Ujejskiego* (1823-1897), poety i publicysty, autora popularnego wiersza *Maraton*

- 20 IX **140.** rocznica śmierci *Jacoba Ludwika Karla Grimma* (1785-1863), autora *Baśni dla dzieci*, napisanych wspólnie z bratem Wilhelmem i tłumaczonych na wiele języków
- 23 IX **95.** rocznica śmierci *Deotymy*, właściwie Jadwigi Łuszczewskiej (1834-1908), poetki i autorki powieści historycznych dla młodzieży
- 23 IX **30.** rocznica śmierci *Pabla Neruda* (1904-1973), poety chilijskiego, laureata Nagrody Nobla w 1971 r.
- 26 IX **50.** rocznica *aresztowania* (1953) kardynała *Stefana Wyszyńskiego*, prymasa Polski, zwolnionego 28.10.1956 r.
- 26 IX **25.** rocznica śmierci *Jana Parandowskiego* (1895-1978), prozaika, tłumacza, autora popularnej *Mitologii*
- 29 IX **115.** rocznica urodzin *Janiny Porazińskiej* (1888-1971), prozaika i poetki poświęcającej swą bogatą twórczość dzieciom, osoby która włożyła ogromny wkład w rozwój czasopism dla dzieci

październik

- 05 X **20.** rocznica otrzymania przez *Lecha Wałęsę Pokojowej Nagrody Nobla*, odebranej przez Danutę Wałęsową w Oslo (1983)
- 06 X **130.** rocznica śmierci *Pawła Edmunda Strzeleckiego* (1797-1873), podróżnika, badacza Australii, zdobywcy najwyższego szczytu Alp Australijskich, nazwanego przezeń Górą Kościuszki
- 11 X **40.** rocznica śmierci *Jeana Cocteau'a* (1889-1963), pisarza francuskiego, malarza, grafika i reżysera filmowego
- 14 X **230.** rocznica powołania przez Sejm w 1773 r. Komisji Edukacji Narodowej – pierwszego w Europie ministerstwa oświaty – *Dzień Edukacji Narodowej*
- 15 X *Dzień Białej Laski* (Międzynarodowy Dzień Niewidomych) uchwalony w 1993 r. przez Europejską Unię Niewidomych
- 15 X **170.** rocznica śmierci *Michała Kleofasa Ogińskiego* (1765-1833), kompozytora, działacza politycznego, autora znanego poloneza *Pożegnanie ojczyzny*
- 16 X Światowy Dzień Walki z Głodem
- 16 X **25.** rocznica pontyfikatu *Jana Pawła II* (1978)
- 17 X **155.** rocznica urodzin *Wiktora Gomułickiego* (1848-1919), poety, prozaika, badacza przeszłości Warszawy, autora powieści historycznych dla dzieci i młodzieży
- 20 X **270.** rocznica urodzin *Adama Naruszewicza* (1733-1796), historyka, poety, redaktora m.in. *Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych*

- 21 X **170.** rocznica urodzin *Alfreda Bernardha Nobla* (1833-1896), szwedzkiego chemika, wynalazcy dynamitu, fundatora nagrody jego imienna
- 22 X **120.** rocznica śmierci *Thomase'a Mayne'a Reida* (1818-1883), pisarza amerykańskiego irlandzkiego pochodzenia, autora licznych powieści przygodowych z życia Indian
- 23 X **80.** rocznica urodzin *Mikołaja Kozakiewicza* (1923-1998), profesora socjologii, seksuologii, publicysty, działacza politycznego związanego z ruchem ludowym, posła na sejm z ramienia ZSL, marszałka Sejmu
- 29 X **100.** rocznica urodzin *Mieczysława Jastruna* (1903-1983), poety, prozaika, eseisty, tłumacza poezji francuskiej, niemieckiej i rosyjskiej
- 31 X **10.** rocznica śmierci *Federico Felliniego* (1920-1993), włoskiego reżysera filmowego

listopad

- 01 XI **110.** rocznica śmierci *Jana Matejki* (1838-1893), najwybitniejszego polskiego malarza historycznego, autora monumentalnych, patriotycznych kompozycji z dziejów Polski
- 01 XI **10.** rocznica wejścia w życie *układu z Maastricht*, powołującego w miejsce EWG Unię Europejską
- 02 XI **85.** rocznica powołania *Związku Harcerstwa Polskiego*
- 06 XI **110.** rocznica śmierci *Piotra Czajkowskiego* (1840-1893), kompozytora rosyjskiego, znanego głównie z oper: *Eugeniusz Oniegin*, *Śpiąca Królowna*, *Jezioro Łabędzie*
- 08 XI **80.** rocznica urodzin *Józefa Hena* (1923-), prozaika, reżysera i scenarzysty, autora powieści dla dzieci i młodzieży
- 10 XI *Światowy Dzień Ochrony Praw Dziecka*
- 10 XI **520.** rocznica urodzin *Marcina Lutra* (1483-1546), niemieckiego teologa i reformatora religijnego, twórcy luteranizmu
- 11 XI *Święto Niepodległości Polski*
- 12 XI **105.** rocznica urodzin majora *Henryka Sucharskiego* (1898-1946), kierującego bohaterską obroną Westerplatte podczas kampanii wrześniowej 1939
- 14 XI **125.** rocznica urodzin *Leopolda Staffa* (18775-1957), poety, dramatopisarza, tłumacza pisarzy klasycznych, z języka francuskiego, włoskiego i niemieckiego
- 16 XI *Światowy Dzień Tolerancji*

Mimo ogromnej sławy świętego Mikołaja, wiadomości o jego życiu jest niewiele, owiane jest ono tajemnicą. Hagiograficzne zaś biografie są jedynie prawdopodobne. Źródła pozwalają jednak stwierdzić, że Mikołaj był postacią historyczną, choć wygląd jego przeszedł zadziwiającą transformację.

Mikołaj urodził się około 270 roku w południowej części Azji Mniejszej w prowincji zwanej Lycją. W pierwszej połowie IV wieku, w miasteczku Myra (dziś Demre w Turcji) piastował urząd biskupa.

Najdawniejszy zachowany przekaz, który daje świadectwo istnienia Mikołaja jest opowiadaniem o trzech dowódcach wojskowych, cudem ocalonych od niechybnej śmierci przez biskupa Myry. Opowieść ta (łaciński tytuł *Praxis de Stratelatis*) przytacza zdarzenia jakie miały miejsce w czasach Konstantyna, cesarza rzymskiego i stanowią klejnot greckiej sztuki epickiej.

Trzej dowódcy, Nepotianos, Ursus oraz Herpylion, zostali wysłani przez cesarza do Frygi w Azji Mniejszej, aby uspokoić tam bunt napyłwowych ludów. Na skutek niepomyślnych wiatrów, przybili do brzegu w Lycji. Gdy w porcie wylądowali żołnierze, pośpieszył tam również biskup Mikołaj z pobliskiej Myry: chciał zapobiec ewentualnym nadużyciom wojsk wobec ludności cywilnej. Po drodze biskup natknął się na trzech mężczyzn prowadzonych na stracenie. W ostatnim momencie uratował ich, dowodząc, że przekupiony namiestnik prowincji Eustacjusz niewinnie skazał ich na śmierć. Świadcami zdarzenia byli trzej dowódcy wojskowi. Widzieli, jak Mikołaj skutecznie wstawił się za niewinnymi. Gdy po odbytej wyprawie wrócili do Konstantynopola, zostali oskarżeni przez zawistnych i przekupnych ludzi podległych prefektowi Ablabiosowi. Słynął on z surowego działania, pozbawionego skrupułów i wyrzutów sumienia. Konstantyn skazał ich na śmierć, ale wówczas przypomnieli sobie zdarzenie z Myry i w gorącej modlitwie zwrócili się do Mikołaja. Ten ukazał się we śnie cesarzowi i prefektowi i grożąc im surowymi karami, sprawił, że trzej wojownicy zostali uwolnieni od niesprawiedliwego wyroku i uratowani od niezasłużonej śmierci.

Przedstawiona historia jest szczególnym przypadkiem gdyż nie ma podobnych opisów niezwykłych czynów w żywotach innych świętych. Niezwykłość jej polega również na tym, że Mikołaj już za życia – a nie dopiero jako niebiański święty – miał możliwość ukazywania się ludziom we śnie i pociągania ich do odpowiedzialności za nikczemne czyny. Poza przytoczonym opowiadaniem istnieją inne przekazy wskazujące na rozwój

kultu Mikołaja w V – VI wieku, opowieść o pomocy trzem córkom ubogiego sąsiada, o jego opiece nad wdowami i pomocy cierpiącym chorym oraz zwyczaj nadawania dzieciom imienia Mikołaj. W Lycji, mimo że imiona świętych nadawano już w IV stuleciu, nie spotykało się imienia Mikołaj w ogóle, zaś na przełomie V – VI wieku było już 17 osób o tym imieniu spośród 84 Lycyjczyków. W *Żywocie Mikołaja* – opata klasztoru Syjonu, imię Mikołaj pojawia się sześciokrotnie wśród dwudziestu dziewięciu innych imion. Jednocześnie Mikołaj niezwykle rzadko występuje w innych prowincjach Cesarstwa Bizantyjskiego. Częstotliwość występowania tego imienia w tak małej prowincji jaką ówczesnie była Lycja świadczyć może o wyjątkowym stosunku do biskupa, szacunku, uznaniu, a nawet kulcie.

W połowie VI wieku, za panowania Justyniana i za jego przyczyną wybudowano kościół ku czci Mikołaja. Kościół ten był podziwiany ze względu na jego piękno i położenie nad samym morzem. Było to pierwsze sanktuarium Mikołaja poza Myrą, zniszczone jednak w czasie upadku Konstantynopola w 1453 roku. Również w samej Myrze istniał kościół Mikołaja, niszczone wielokrotnie przez Saracenów i odbudowywany. Grób Mikołaja był również bezczeszczony, wykradano z niego relikwie. W latach 1962-1965 Turcy prowadzili wytężone prace nad odrestaurowaniem kościoła, pokryli na nowo dach, odbudowali mury i kolumny, oczyścili wnętrza i z powrotem postawili ołtarz, przygotowując kościół dla zwiedzających.

Wspomniany wcześniej *Żywot Mikołaja*, sporządzony około 585 roku mówi o innym świadectwie kultu Mikołaja - o popularnym chrześcijańskim „święcie róż”, kiedy to urządzano procesje do grobu Mikołaja, dekorując go kwiatami – głównie różami i ucztowano. Święto to obchodzono corocznie 6 grudnia, upamiętniając śmierć Mikołaja. Istnienie tej wyjątkowej postaci potwierdzają również teksty liturgiczne i mowy pochwalne (enkomiony). Pierwsza spośród zachowanych licznych mów przypisywana jest słynnemu mówcy i autorowi hymnów, Andrzejowi z Krety i pochodzi z VIII wieku.

Pierwszym pełnym spisaniem żywotem był *Żywot świętego Mikołaja biskupa Myry*. Autor, Michał Archimandryta, tak pisze o życiu i śmierci Mikołaja:

[...] Od rodziców nauczył się dobrych zasad. Trzymał się z dala od wszelkich modnych nowinek i rynkowych plotek. Stronił od złego towarzystwa. W jego sercu nie było miejsca na miłostki i barwne widowiska. [...] Jeśli Mikołajowi przybywało pieniędzy, natychmiast je rozdawał, był przekonany, że pomagając potrzebującym, odkłada dla

siebie majątek w wiecznym skarbcu królestwa niebieskiego. [...] zakończył swój doczesny żywot i udał się na wieczny spoczynek. Wraz z chórami anielskimi i zastępami proroków raduje się teraz i sławi imię Boże na wysokościach, i wciąż jest powiernikiem i orędownikiem tych, którzy z ufnością i czystym umysłem wzywają go na pomoc[...]

Dziś, bez względu na to czy jego imię brzmi Sinter Klaass w Holandii, Santa Claus w USA, Santa San w Japonii, Died Maroz w Rosji czy Noël Baba w Turcji, trudno wyobrazić sobie Boże Narodzenie bez jego obecności. Najprawdopodobniej mieszka na biegunie północnym, prowadzi dobrze prosperującą fabryczkę zabawek, a wieczorami zasiada z filiżanką gorącej czekolady w swym starym bujanym fotelu. Odpowiada też na listy, które można wysyłać na adres:

Santa Claus
Post Office
Arctic Circle 96930
Rovaniemi
Finlandia

oprac. Adriana Flisińska na podstawie:
„Święty Mikołaj z Myry”. Oprac. i tłum. ks. Józef Naumowicz, (w:)
Społeczeństwo otwarte, 1997, nr 12, dod. s. I-XVI

Przed zapaleniem choinki

Wieczór literacko-muzyczny odbywa się w kameralnej atmosferze, przy zapalonych świecach. W głębi stoi choinka. Recytatorzy siedzą przy stołach nakrytych białymi obrusami.

Narrator:

Wigilia... Boże Narodzenie... Ile wzruszeń budzi w nas jedno z najważniejszych świąt chrześcijańskich. Święta Bożego Narodzenia obrosły w liczne obrzędy i tradycje. Tradycja każe nam dzielić się z najbliższymi opłatkiem, rozpoczynać kolację wigilijną z pojawieniem się pierwszej Gwiazdy, a także kołędować z szopką. Nas, dzieci, cieszy nastrój towarzyszący tym świętom – przedświąteczne zakupy, wysyłanie kart z życzeniami, a przede wszystkim choinka i pod nią prezenty.

Recytator I:

Już się dzień jak tragarz pochyla.
Trzeba wyjść na miasto. Wigilia.
Trzeba się trochę powłóczyć
zamglonymi ulicami Krakowa.
A Kraków jest dama fędesjeklowa
w bizuterii świateł sztucznych.
(K. I. Gałczyński – Przed zapaleniem choinki. I. Wstęp)

Recytatorka I:

Siostry moje, ulice,
chcę wam dziś miłość wyznać:
wy jesteście moja ojczyzna,
mój deszcz i wiatr, i śnieg;
śnieg tak pachnie jak lilia,
deszcz jak wino upija,
idąc wami słyszę, jak mija
szalony XX wiek.

(K. I. Gałczyński – Przed zapaleniem choinki. II. Przemówienie do ulic, fragm.)

Recytator II:

Zamieć, zamieć na bożym świecie,
 na całym świecie zamieć.
 Śnieg, powiadacie? A cóż wy wiecie,
 co to jest zamieć?
 Strach? A cóż wy możecie poradzić
 na taki strach?

Na śnieżnej chmurze jak na białym byku siedzi
 tłusty Sebastian Bach.

Liryka, muzyka coraz to wyższa,
 do nieba by się szło,
 właśnie tak, gdy Bacha w zamieć słyszał
 w Paryżu, w PALAIS CHAILLOT:
 Organy w chmury, w chmurach cherubin
 chmurom krzyczący: „Grajcie”.

.....
 wszystko, coś stracił, wszystko, coś zgubił.
 w Bachu, bracie odnajdziesz.

(K. I. Gałczyński – *Przed zapaleniem choinki. VI. Zamieć*)

Recytator II:

Garniemy się do muzyki,
 muzyka to jest nasz festyn,
 kochamy trąbki i smyki,
 obój, klarnet i klawesyn.

Jest w domu lichtarz nieduży
 z wysoką świecą szkarłatną;
 ona do koncertów służy
 do dźwięku dodaje światło.
 Ty ją zapalasz w godzinie

muzycznej i płomyk świeci
 w chwili, gdy z głośnika płynie
 Koncert Brandenburski Trzeci.

Radość jak powyższy taniec
 przesuwa swój cień po ścianach.
 I pada świecy pełganie
 na twarz Jana Sebastiana.

Lipski kantor bardzo mile
 uśmiecha się zza oszklenia.
 Chciałbym wszystkie takie chwile
 ocalić od zapomnienia.

(K. I. Gałczyński – *Pieśń, V*)

Ostatnim słowem wiersza towarzyszy fragm. *Koncertu Brandenburskiego Trzeciego* Bacha.

Recytatorka III:

Noc jak bas.
 Księżyc wysoko jak sopran,
 gość u chmur ośnieżających drzewa –
 zima, zima,

jaka tam zima!
skoro jak majowy słowik śpiewa.

Gdzieś wysoko ciemny wiatr przeleciał,
księżyc wszystkie drogi poroźwiecał,
wszystkie czernie w chmurach, szparach, wronach;
a tu droga przez las, przez noc, przez księżyc
i trzy dzwonki z końskiej uprząży
dzwonią jak zapomniane imiona.

Srebrną drogę przebiegł srebrny zając.
Srebrny promień podkraśl się pod sowę.
Sowa patrzy. A tu płatki śniegowe
z nieba na ziemię spadają
(K. I. Gałczyński – *Sanie, fragm.*)

Recytatorka IV

Senność gęsta jak śnieg i krąząca jak śnieg
Zasypuje śnieżnymi płatkami sennemi
Bezprzyczynny mój dzień, bezsensowny mój wiek
I te ślady beładnych moich kroków po ziemi.
Jeśli chcę, mogę spać; jeśli chcę, mogę wstać,
Siąść przy oknie z gazetą z zeszłego tygodnia
Albo iść w senność dnia – wtedy inny, nie ja,
Siedząc w oknie, zobaczy dalekiego przechodnia.
Czy to dobrze, czy to źle: tak usypiać we mgle?
Szeptać wieści późne, podzwonne, spóźnione?
Czy to dobrze, czy to źle: snuć się cieniem na tle
Kołującej śnieżycy i epoki przyćmionej?
Śnieg pierzyną mi legł, wiek godziną mi zbiegł
W białej drzemce, w puszystym, przyprószonym spacerze.
Bezprzyczynny mój dzień, bezsensowny mój wiek
Skladam wierszom powolnym w ofierze.
(J. Tuwim – *Zadymka*)

Recytatorka I:

Jarzą się światła w oknach
jarzą się światła w latarniach
stoją choinki na placach

śnieg za śnieżynką śnieżynkę
sypie na każdą choinkę,
a wiatr odchodzi i wraca

Po wszystkich miastach stoją
zielone drzewka pokoju
roziskrzzone nadzieją –

strojne w złote girlandki,
strojne w złociste lampki –
stoją i promienieją.

na te drzewa wysokie
ludzie zerkają z okien,
okna zasnuwa śnieżek.

(K. I. Gałczyński – Noworoczne choinki)

Recytator III:

Moje kochane dzieci,
był taki czas na świecie,
że wcale nie było choinek,

ani jednej, i dzieciół wyrwał sobie piórka
z rozpacz i płakała wiewiórka,
co ma ogonek jak dymiący kominek.

Ciężkie to były czasy niepospolicie,
bo cóż to, proszę was, za życie
na święta bez choinki – czyste kpinki.

Więc kiedy nadchodziły święta,
dzieci w domu, a w lesie hałasowały zwierzęta!
- My chcemy, żeby natychmiast były choinki!

Ale nikt się tym nie interesował,
aż wreszcie powiedziała mądra sowa:
- Tak dalek być nie może, obywatelo.

J z sowami innymi trzema
zrobię bunt, bo choinek jak nie ma, tak nie ma,
tylko mak i suszone morele.

I rzeczywiście: jak przychodziła Gwiazdka,
nic nigdzie nie tonęło w blaskach,
było to widok nader niemiły;

i nikt nie pomyślał o zielonej świeczce,
i ciemno było, proszę was, jak w beczce,
przez to, że nigdzie się choinki nie świeciły.

Ale w chatce na nóżkach sowich
mieszkał pewien tajemniczy człowiek,
który miał złote książki i zielone pióro.

I jak krzyknie ten dobry człowiek
- Poczekaćcie chwilę, a ja zaraz zrobię,
że nigdzie nie będzie ponuro!

No i popatrzcie: od jednego słowa
świerki strzelają, gdzie była dąbrowa –
choinki nareszcie będą
(K. I. Gałczyński – *Kto wymyślił choinki*)

Po zakończeniu tego wiersza słychać piosenkę *Choinka*

Recytatorka V:

Księżyc z nieba jak wańka – wstańka,
a tu dzikie wino przez mur –
i pędzą chmury – i z cygańska
podzwania uprząć chmur;

O, dajcie mi te małe skrzypce,
może na skrzypcach wygram
wiatr i pochyłą ulicę,
i noc, co taka niezwykła.

Uwzględnijcie mizerne granie,
a nie bijcie gdy będzie złe
jaki ton na strunie baraniej,
na g, d, a czy e.

Ech, muzyka, muzyka, muzyka,
spod smyka zielony kurz,
lecą gwiazdy zielone spod smyka,
damy karo, bukiety róż.
Ulica jak kwinta napięta,
z latarniami wzdłuż, cieniami wszecz –
i radość na firmamentach
spadają w usta jak deszcz.
Dach śpiewa. Dom śpiewa. Kot wstaje
i na młynku do kawy gra.
A płomyk przed świętym Mikołajem
jak szczerozłota łza.

(K. I. Gałczyński – *Dziecko się rodzi, IV, VI, VIII, fragm.*)

Recytator IV:

Radujmy się dobrzy ludzie,
Weselmy się: prostaczkowie!
Przyszła do nas w zwykłym słowie,

O, jaka dobra godzina!
O, jakie miłe zdarzenie!
Przyszła do nas Nowina,

Przyszła do nas w jasnym cudzie
 Na spotkanie biegly dziatki
 i staruszkowie szczęśliwi,
 Na spotkanie Syna,
 Bożego Syna!

O, jaka dobra godzina!
 O, jakie miłe zdarzenie!
 Przyszła do nas Nowina,
 Przyszło ślepym spojrzenie,
 A grzesznym przebaczenie,
 A niewierzącym wiara!
 (J. Tuwim – Nowina, fragm.)

Po tym wierszu słuchamy kolędy *Gdy się Chrystus rodzi*.

Recytator II:

A podobno jest gdzieś ulica
 (lecz jak tam dojść którędy?)
 ulica zdradzonego dzieciństwa,
 ulica Wielkiej Kolędy.
 Na ulicy tej taki znajomy,
 w kurzu z węgla, nie w rajskim ogrodzie,
 stoi dom jak inne domy,
 dom, w którym żeś się urodził.
 Ten sam stróż stoi przy bramie.
 Przed bramą ten sam kamień.
 Pyta stróż: „Gdzie pan był tyle lat?”
 „Wędrowałem przez głupi świat”.
 Więc na górę szybko po schodach.
 Wchodzisz. Matka wciąż taka młoda.
 Przy niej Ojciec z czarnymi wąsami.
 I dziadkowie. Wszy ci sami.
 I brat, co miał okarynę.
 Potem umarł na szkarłatnę.
 Właśnie ojciec kiwa na matkę,
 że już wyszła Gwiazda na niebie,
 że czas się dzielić opłatkiem,
 więc wszyscy podchodzą do siebie
 i serca drżą uroczyście
 jak na drzewie przy liściach liście
 Jest cicho. Choinka płonie.
 Na szczycie cherubin fruwa.
 Na oknach pelargonie
 blask świeczek złotem zasnuwa,
 a z kąta, z ust brata, płynie

kolęda na okarynie:

LULAJŻE, JEZUNIU,

MOJA PERELKO,

LULAJŻE, JEZUNIU

ME PIEŚCIDEŁKO

(K. I. Gałczyński – Przed zapaleniem choinki, VII Powrót)

Ostatnim słowem tego wiersza towarzyszy kolęda *Lulajże, Jezuniu*. Po ukończeniu recytacji słuchamy samej kolędy.

Recytator I:

Biały obrus lśni na stole,
pod obrusem siano.
Płoną świece na choince,
co tu przyszła na noc.

Na talerzach kluski z makiem,
karp jak księżyc srebrny.
Zasiadają wokół stołu
dziadek z babcią, krewni.

Już się z sobą podzielili
opłatkiem rodzice,
już złożyli wszyscy wszystkim
moc serdecznych życzeń.

Kiedy mama się dzieliła
ze mną tym opłatkiem,
miała w oczach łzy, widziałem,
otała ukradkiem.

Nie wiem, co też mama chciała
szepnąć mi do ucha:
bym na drzewach nie darł spodni,
pani w szkole słuchał...

Niedojrzałych jabłek nie jadł,
butów tak nie brudził...

Nagle słyszę, mama szepce:

- Bądź dobry dla ludzi.

(T. Kubiak – Wieczór wigilijny)

Recytatorka II:

Aniołowie, aniołowie biali,
po coście to tak czekali,
po coście tak skrzydełkami trzepocząc

płatki śniegu rozsypali czarną nocą?

Ciemne noce, aniołowie, w naszej ziemi,
ciemne gwiazdy, i śnieg ciemny, i miłość,
i pod temi obłokami ciemnymi
nasze serce w ciemność się zmieniło.

Aniołowie, aniołowie biali,
o! przyświećcie blaskiem skrzydeł swoich,
by do Pana trafił ten zagubiony
i ten, co się oczu podnieść boi,
i ten, który bez nadziei czeka,

i ten rycerz w rozszarpanej zbroi,
by jak człowiek szedł do Boga-Człowieka,
aniołowie, aniołowie biali.
(K. K. Baczyński – *Kolęda, fragm.*)

Recytator III:

Tajemnicę przesypując w sobie
jak w zamkniętej kadzi ziarno,
jechali trzej królowie
przez ziemię rudą i skwarną.

Wielbłąd kołysał jak maszt,
a piasek podobny do wody;
i myślał król: „Jestem młody,
a nie minął mnie wielki czas”.

[...]

Tygrys prężył się jak wąż,
mięśnie w puchu grały jak harfa.
Na tygrysie jechał drugi mąż,
siwą grzywę w zamyśleniu szarpał.

[...]

Trzeci król na rybie
wielkiej jak wyspa jechał
przez stopy podobne szybko
błękitnej pod wiatru miechem

[...]

A tak śpiesznie biegali, że w pośpiechu
wzięli tylko myśli pełne grzechu.

Więc uklękli trzej królowie zdziwieni,
jak trzy słupy złocistego pyłu,
nie widząc, że się serca trzy po ziemi
wlokły z nimi jak psy smutne z tyłu.

I spojrzeli nagle wszyscy trzej,
gdzie dzieciątko jak kropla światła,
i ujrzeli, jak w pękniętych zwierciadłach,
w sobie – czarny, huczący lej.

I poczuli nagle serca trzy,
co jak pięści stężyły od żalu.

Więc już w wielkim pokoju wracali,
kołysani przez zwierzęta jak przez sny.

Wielbłąd z wolna huśtał jak maszt;
tygrys cicho jak morze mruczał;
ryba smugą powietrza szła.

I płynęło, i szumiało w nich jak ruczaj.
Powracali, pośpieszali z wysokości
trzej królowie nauczeni miłości.
(K. K. Baczyński – *Ballada o trzech królach*)

Recytator IV:

Górą białe konie przeszły,
trop dymiący w kłębach stanął,
w gwiazdach płonąc cicho trzeszczący
wigilijne siano.

Spoza gór czy sponad ziemi
anioł biały? kruchy mróz?
Starcy w niebo nachyleni?
Anioł biały szopkę niósł. [...]

A figurki w męce gasnąc
coraz słabły, zanikały
w napowietrzną gwiazdy jasność
tekturowo – popieślały.

Śmiał się anioł pół-uśmiechem
z ich uporu, a nie grzechu,
że tak jedni – choć ich stu.

Anioł biały szopkę niósł.
(K. K. Baczyński – *Z szopką*)

Narrator:

Wigilię i Święta Bożego Narodzenia spędzamy w gronie najbliższych i krewnych. Dzielimy się z nimi opłatkiem, składamy świąteczne życzenia. Ale w noc wigilijną pomyślimy o kolegach i znajomych, którzy są samotni. Otwórzmy się na drugiego człowieka. Zaprosimy do wigilijnego stołu, okażmy miłość i serdeczność, zgodnie ze staropolskim zwyczajem, który nakazuje przygotować dodatkowe nakrycie dla spóźnionego i samotnego wędrowca. Tym znajomym, którzy mieszkają od nas daleko, prześlijmy życzenia świąteczne. Jeszcze nie jest za późno.

Recytator IV:

Już dzisiaj który to raz
 pędzi pocztą przez las!
 Cóż, nie dziwota, przed każdą Gwiazdką
 pękają banie z manią pisarską:
 Jacek, co pióra nie bierze w ręce
 nagle napisał listów dziewięćset.
 Piszę Alojzy, Funia i Mania.
 Rośnie gwiazdkowa życzeniomania.
 Wczoraj w Krakowie na placu Kingi
 listy wypchnęły denko od skrzynki,
 bo tyle listów, któż by to zniósł –
 O! znów pocztowy wóz:
 jeszcze ten mostek, jeszcze ta rzeczka
 i wejdzie pocztą w mury miasteczka,
 śnieg przed pocztą biegnie jak zając,
 trąbki pocztowe gromko grają:
 Listy, paczki stamtąd i stąd!
WSZYSTKIM WESOŁYCH ŚWIAT!
(K. I Gałczyński – Trąbki świątecznej poczty, fragm.)

Recytatorka IV:

W nocy, w południe, w wieczór i z rana
 pocztą haruje niezmordowana,
 praca dzienna i warta nocna,
 pocztą, panowie! pocztą! pocztą!
 Słupy przy szosie, druty przy świerkach,
 jedzie samochód, pędzi telegram,
 na bok, zające! z drogi, wrony!
 Feluś, gazu! List polecony!
 I dla cywilów i dla armii,
 i do Wrocławia, i do Warmii,
 do Szczecznieszyna, do Szczecina
 leci i świeci dobra nowina;
 pobłyskują jak kwiaty z łąki
 z czapek pocztowców złote trąbki.
 Poczt! Poczt! Morze i ląd
WSZYSTKIM WESOŁYCH ŚWIAT!
(K. I Gałczyński – Trąbki świątecznej poczty, fragm.)

oprac. na podstawie Poradnik Bibliotekarza, 1994, nr11/12

Przed Wigilią

Propozycja montażu poetycko-muzycznego

Imprezę przed Wigilią (opłatek) można zorganizować w dużej sali, w świetlicy lub holu, przy nie ubranej jeszcze choince. Dziewczeta siedzą przy stoliku, na którym stoi koszyk ze świecidełkami. W innym koszyku są liczne elementy łańcucha, który powstaje podczas występu, gdyż dziewczęta łączą go w dłuższe odcinki i oplatają nimi drzewko. Wypowiadające wiersz mówią swą kwestię z ozdobą choinkową w rękę i na koniec wieszają ją na gałązkach. Choinkę więc ubiera się na naszych oczach. W ostatniej części scenariusza stół nakrywa się białym obrusem, pod który kładzie się trochę sianka, ustawia się świece ze stroikami i na centralnym miejscu talerzyk – na ozdobnej serwetce – z opłatkami. Po końcowych życzeniach „aktorzy” idą z opłatkami do słuchaczy i wszyscy składają sobie życzenia.

Tłem muzycznym jest wielokrotnie nagrane scherzo h-moll Fryderyka Chopina.

Osoba I

jest czas
co swym powiewem
przywraca oddech
a zło stawia
pod ścianą miłości
świat
rzeczywiście jest
świat ma zapach
grzanego wina
i klusek z makiem
świat
śpiewa z aniołami
kiedy dzielimy się opłatkiem
(Jacek Eryk Łakomy – Nasza Wigilia. „pik” 1986 nr 12)

Osoba II

Już nie tygodnie, już nie dni, ale godziny dzielą nas od niezwykłości tego jedyne go w roku wieczoru, gdy wśród nocnej ciszy zabrzmi radosne gloria na cześć Dzieciątka, jak to było ponad 2000 lat temu w ubogiej betlejemskiej szopce. Niepowtarzalność tej nocy, blask gwiazdy betlejemskiej, czułość i dobroć ludzką na nowo narodzonego Pana niesiemy wam w wierszach i dzielimy się z wszystkimi słowem, jak opłatkiem.

Osoba III

Wieczór wigilijny to ciepło serdeczne, to wzruszenie nad bielą obrusa i drżąca ręka z opłatkiem, to krąg najbliższych, więc serdecznych.

W blasku płonących świeczek kochamy odświętnie, mocno, ale czy dość mocno?

Dostrzegamy własną samotność, ale czy widzimy samotność innych?

Robimy wiele niecodziennych rzeczy, ale czy to tylko siła tradycji, czy też głębsze przekonanie?

Osoba II

Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą,
zostaną po nich buty i telefon głuchy
tylko to co nieważne jak krowa się wlecze
najważniejsze tak prędkie, że nagle się staje
potem cisza normalna więc całkiem nieznośna
jak czystość urodzona najprościej z rozpacz
kiedy myślimy o kimś zostając bez niego.

Nie bądź pewny, że czas masz bo pewność niepewna
zabiera nam wrażliwość tak jak każe szczęście
przychodzi jednocześnie jak patos i humor
jak dwie namiętności wciąż słabsze od jednej (...)

kochamy wciąż za mało i stale za późno
Nie pisz o tym za często lecz pisz raz na zawsze
a będziesz tak jak delfin łagodny mocny
Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
i ci co nie odchodzą nie zawsze powrócą
i nigdy nie wiadomo mówiąc o miłości
czy pierwsza jest ostatnią czy ostatnia pierwszą
(*Śpieszmy się kochać* – Jan Twardowski w: „*Który stwarzasz pogody*”, WL 1988)

Osoba III

Ptaki niby dzwoneczki cieszą się kołędą –
Chrystus nam się narodził i nowe dni będą.

Do tajni betlejemskiej aż od brzegów Wisły
Z ptakami smukłe sarny dziwować się przyszły.

Wiewiórka zęby szczerzy i w niebo się patrzy,
Jak dwa gołębie płyną na błękitnej tarczy.

I kwiaty, choć to zima, czas mroźny i cichy,
Niosą myrrę, kadzidło i złote kielichy.

I pawie przyfrunęły z krajów cudzoziemskich,
By swe pióra przyrównać do skrzydeł anielskich.

A mały Chrystus smutny w drzwi patrzy i czeka,
By pośród witających zobaczyć człowieka...

(Jerzy Liebert – Pasterka „Poezje Zebrane” PAX 1972)

Osoba IV

Trzy stare kobiety
Usiadły przy stole
Przy białym obrusie
Na gwiazdkę czekają

A jedna kobieta
nad pustym nakryciem
To dla syna – mówi
Co uciekł od żony

A trzecia powiada
Jestem stara panna
Towar dziś nie znany
Dawniej pospolity

Młodzi nie czekają
Wódkę już wypili
Słodkie ryby zjedli
Ości zostawili

A druga powiada
Mój syn w Ameryce
Przysłał piękną suknię
Późno dzisiaj wstałam

I łamiał opłatek
Nad białym obrusem
Młodzi się po kątach
Śmieją ze starości

A one żdźbła siana
 Spod płótna wyciągną
 Wróżby sobie wróżą
 Choć nic ich nie czeka

To za nasze dzieci
 Dzieci zbuntowane
 Lub nie narodzone
 Lub zamordowane

Trzy stare kobiety
 Usiadłszy przy stole
 Czarne wino piją
 Na gwiazdkę czekają

(Jarosław Iwaszkiewicz – *Stare kobiety* „Liryki” PIW 1980)

Osoba V

Już wzdychał na myśl o Bożym Narodzeniu
 o tym jak naprawdę było
 zaczął się modlić do świętej rewolucji w Betlejem
 od której liczymy czas
 kiedy znowu zaczął merdać puszysty ogon tradycji
 wprosiła się choinka za osiemdziesiąt złotych
 elegancko ubrana
 mlaskały kluski z makiem
 kura po wigilii śpieszyła na rosół
 potem milczenie większe niż żal
 i już na gwiazdkę stuprocentowy szalik przytulny jak kotka
 żeby się nie ubierać za cienko
 i nie kasłać za grubo
 zdrzemnąć się na dwóch fotelach
 wydawało mu się że słowo ciałem się stało - i mieszkało poza nami
 nawet usłyszał że poza domem
 przeszedł Pan Jezus
 prosty jak kościół z jedną tylko malwą
 obdarty ze śniegu i polskich kołęd
 za wcześniej, za późno, nie w porę
 naciśnął dzwonek, dzwonek był nieczynny
 (Wigilia – Jan Twardowski w: „Który stwarzasz pogody”, WL 1988)

Osoba II

Znasz ciepło naszej Wigilii, ale czy wiesz, jakie one były podczas wojen
 albosyberyjskiego zesłania, skąd daleko do domu, a jeszcze dalej do nor-
 malności?

Osoba III

Ranek czterdzieści stopni mrozu
 Gromadka dzieci ogrzewa najmłodszego brata
 wierzchołkami żreń na wysokiej pryczy
 Nie było mamy w Boże Narodzenie
 musiała pracować
 z rękami odmrożonymi
 z nogami zbolałymi
 z zachodzącym za horyzont księżycem
 Wróciła o zmierzchu
 do drżących lęklivych głodnych
 chłód zrzuciła z siebie w sieni
 otworzyła ramiona obejmując całą szóstkę
 Odgarnia włosy z policzków
 usta tuli do ust
 pieści karmi myje
 śpiewa – sama nie wie komu
 czy nowo narodzonemu Dzieciątku
 czy swoim dzieciom
 „Bóg się rodzi...”
 Dogasa żywica
 truchleje głód w ziemiance
 za oknem gwiazdka betlejemska świeci
 (Leokadia Ogrodnik – Boże Narodzenie „poetyka syberyjska”, „Arkadia”
 1940)

Osoba IV

Smutek wspomnień niech nie stłumi naszej radości oczekiwania na coroczny cud narodzin Bożego Dzieciątka. Promienność choinki rozjaśni oblicza i serca. W domach zapanuje ta jedyna, niepowtarzalna atmosfera.

Osoba III

Kiedy gwiazdka jest już blisko,
 to się zwykle tak przydarza,
 że wiem o tym bez pytania
 i bez kalendarza.

Bo przedziwne rzeczy wtedy
widać wokół bezustannie:
ryby, zamiast pływać w stawie,
pluskają się w wannie!
Gwiazdki zamiast świecić w niebie,
w płatkach śniegu w krąg migocą.
Jodły, zamiast rosnąć w lesie,
w mieście się zjawiają nocą.
Więc gdy widzę ryby w wannie
gwiazdki w śniegu, jodły w mieście,
to już wiem, że lada chwila
święta zaczną się nareszcie!

(Jerzy Ficowski – *Przed gwiazdką w: „Pegazem przez szkolny rok”, Wwa 1982*)

Osoba II

Ta pierwsza gwiazdka,
co żółtym światłem płonie,
jest małym pajaczkciem
zawieszonym przez noc.

Patrz –

spuszcza się prosto
w nasze dłonie!
Zawiesimy ją na choince,
niech przyniesie szczęście (...)

(J. Hockuba – „Wigilia” w: „Wybór wierszy okolicznościowych dla klas I-III”, Wwa WSiP 1990)

Osoba V

kolędo czarujesz a łowisz jak niewód
a rośniesz jedlicznych żywiczny bór
tak radziśmy cackom i świeczkom i drzewu
co z gęstwin przybyło w zieleni piór
lulajże Jezuniu lulajże lulaj
a ty go Matuniu w płaczu utulaj
królowie i święci w kamiennych portalach
czuwają noc każe natężyć słuch
muzyką sypnęło z wysoka i z dala
zachrząścił jak perły pierwszy ruch

lulajże Jezuniu (...)

wiesz w łunie wigilii śpiewają chórmistrze

krzewino zaiste zrodził się bóg

lulajże Jezuniu, lulajże lulaj (...)

(Józef Czechowicz – Wigilia „Wiersze wybrane”, PIW 1987)

Osoba I

Podnieś rękę Boże Dziecię!

Błogosław ojczyznę miłą

W dobrych radach, w dobrym bycie,

Wspieraj jej siłę Swą siłą,

Dom nasz i majątność całą,

I Twoje wioski z miastami...

(Franciszek Karpiński – O narodzeniu Pańskim)

Osoba II

by Słowo Ciałem się stało

i mieszkało między nami.

Życzmy sobie pokoju w świecie, ładu w ojczyźnie, dobroci od ludzi, miłości
w rodzinie i powodzenia w codziennych trudach.

Osoba III

Jak obyczaj stary każe

Według ojców starej wiary

Pragnę złożyć wam życzenia

W dzień Bożego Narodzenia.

Niech ta gwiazdka betlejemską,

która świeci Wam o zmroku,

Prowadzi was do szczęścia

(razem) W NOWYM 2003 ROKU!

oprac. na podstawie: Poradnik Bibliotekarza, 1996, nr 12

Święta w Bullerbyn i u nas!

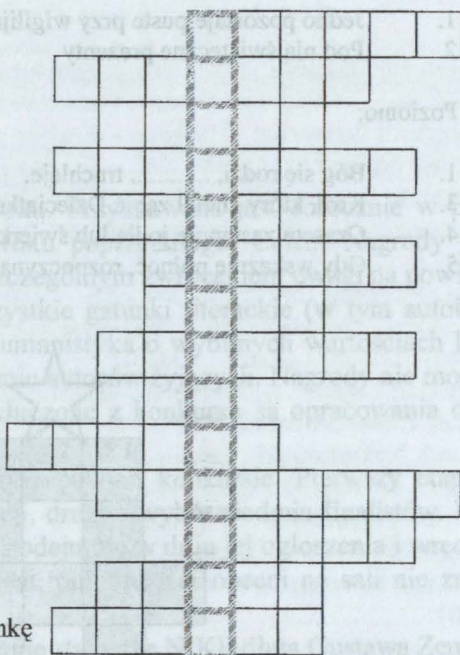
Konkurs czytelniczy na podstawie książki Astrid Lindgren

Odpowiedz na pytania, rozwiąż zagadki i krzyżówki...

1. Podaj narodowość autorki „Dzieci z Bullerbyn”, oraz trzy tytuły książek napisanych przez nią.
2. Na podstawie jakiej książki Astrid Lindgren nakręcono film, którego bohaterką jest bardzo piewogata dziewczynka ?
3. Jak można na język polski przełożyć nazwę wsi Bullerbyn, w której mieszkają bohaterowie ?
4. Czyja to rozmowa:
 - Petruska saldo bumbum.
 - kolifink, kolifink
 - Mojsi, dojsi filibom ararat.
5. Jaki prezent otrzymała Lisa na swoje 7 urodziny ?
6. Wymień dyscypliny sportowe, których uprawianie umożliwiła dzieciom z Bullerbyn zima.
7. Jakie znasz zimowe konkurencje Olimpijskie ?
8. Co dzieci w Bullerbyn pieką na Gwiazdkę ?
9. Na czyją część ułożył Lasse wiersz w wigilijny wieczór ?
10. Kto wręczał prezenty mieszkańcom Bullerbyn w Wigilię ?
11. Podaj trzy zwyczaje (tradycje) wigilijne.

12. Rozwiąż logogryf
(po wpisaniu w rzędy poziome odgadniętych słów w wyróżnionej kolumnie odczytasz rozwiązanie)

1. Wiszą na świątecznej choince
2. Przynosi świąteczne podarki
3. Do jazdy na lodzie
4. Pałą się na choince
5. Zjeżdżasz na nich z góry
6. Lepisz go ze śniegu
7. Szczypie w uszy
8. Ubierasz ją na święta
9. Zimą na rzece
10. Na czubku choinki
11. Znajdujesz je pod choinką
12. „Deski” do jazdy na śniegu
13. Prószy zimą
14. Drzewko na świąteczną choinkę

13. Wymień trzy tytuły kołęd, pastorałek związanych z Bożym Narodzeniem.
14. Jaka przygoda przytrafiła się Bossemu w noc sylwestrową ?
15. Zagadka:

Tymi z mydła robią pranie,
z owsa zjadam na śniadanie
tych ze śniegu nie ma latem,
te pachnące miewa kwiatek

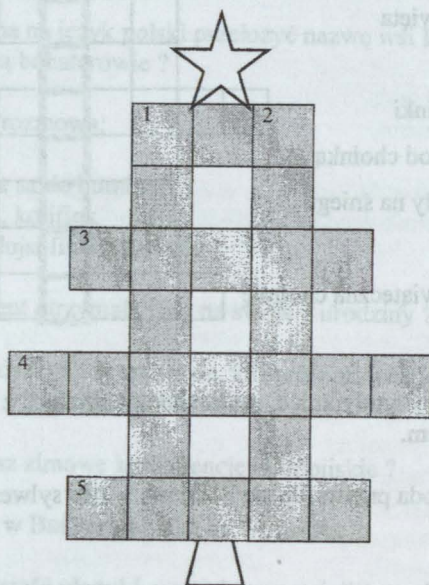
16. Rozwiąż krzyżówkę

Pionowo:

1. Jedno pozostaje puste przy wigilijnym stole.
2. Pod nią świąteczne prezenty

Poziomo:

1. Bóg się rodzi, truchleje.
3. Król, który chciał zabić Dzieciątko Jezus
4. Czasem zastępuje jodłę lub świerk w świątecznym domu.
5. Gdy wskazuje północ, rozpoczyna się pasterka.

oprac. na podstawie: Biblioteka w Szkole, 1996, nr 10

NIKE

nagroda literacka

NIKE jest nagrodą za książkę roku. Przyznawana jest corocznie w październiku za najlepszą książkę roku poprzedniego. Celem Nagrody jest promocja literatury polskiej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na powieść w konkursie startować mogą wszystkie gatunki literackie (w tym autobiografie, eseje, pamiętniki itp.) i humanistyka o wybitnych wartościach literackich. Konkurs dotyczy wyłącznie autorów żyjących. Nagrody nie można podzielić ani nie przyznać. Wykluczone z konkursu są opracowania oraz prace zbiorowe.

Zwycięzca wyłaniany jest w trzyetapowym konkursie. Pierwszy etap to przyznanie przez jury 20 nominacji, drugi - wybór siedmiu finalistów. Decyzję o przyznaniu Nagrody jury podejmuje w dniu jej ogłoszenia i wręczenia, i do tego momentu ani laureat, ani finaliści obecni na sali nie znają wyniku konkursu.

Autor nagrodzonej książki otrzymuje statuetkę NIKE dłuta Gustawa Zemły oraz czek - w roku 2002 na kwotę 100 000 zł.

Fundatorami Nagrody są "Gazeta Wyborcza" i NICOM Consulting.

16 maja 2002 r. na Międzynarodowych Targach Książki, odbywających się w Warszawie, ogłoszone zostały nominacje do NIKE 2002.

Polecamy uwadze Państwa listę książek nominowanych do tegorocznej edycji.

Z ogłoszonej w maju listy, zawierającej dwadzieścia tytułów we wrześniu została wyłoniona czołowa siódemka, a w październiku ogłoszony zwycięzca.

Wśród nominowanych było osiem tomów prozy, dwa tomy poezji, trzy biografie, cztery pamiętniki i trzy książki eseistyczne.

NIKE 2002 – nominowani:

1. Bronisław **Baczko** : Hiob, mój przyjaciel : obietnice szczęścia i nieuchronność zła. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2001
2. Wojciech **Bonowicz** : Tischner. – Kraków : „Znak”, 2001
3. Janusz **Głowacki** : Ostatni cieć. – Warszawa : „Czytelnik”, 2001
4. Manuela **Gretekowska** : Polka. – Warszawa : W.A.B., 2001
5. Agnieszka **Graff** : Świat bez kobiet. Pleć w polskim życiu publicznym, W.A.B., 2001
6. Julia **Hartwig** : Nie ma odpowiedzi. – Warszawa : „Sic!”, 2001
7. Karolina **Lanckorońska** : Wspomnienia wojenne : 22 IX 1939 – 5 IV 1945– Kraków : „Znak”, 2001
8. Krystian **Lupa** : Labirynt. – Warszawa : W.A.B., 2001
9. Jacek **Łukasiewicz** : Herbert. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2001
10. Marek **Nowakowski** : Empire. – Warszawa : „Twój Styl”, 2001
11. Joanna **Olczak-Ronikier** : W ogrodzie pamięci. – Kraków : „Znak”, 2001
12. Marian **Pankowski** : W stronę miłości. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 2001
13. Tadeusz **Różewicz** : Nożyk profesora. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2001
14. Jarosław Marek **Rymkiewicz** : Leśmian : encyklopedia. – Warszawa : „Sic!”, cop. 2001
15. Andrzej **Stasiuk** : Zima. – Wołowiec : „Czarne”, 2001
16. Stefan **Szymutko** : Nagrobek ciotki Cili. – Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2001
17. Marcin **Świetlicki** : Czynny do odwołania. – Wołowiec : „Czarne”, 2001
18. Olga **Tokarczuk** : Gra na wielu bębenkach : 19 opowiadań. – Wałbrzych : „Ruta”, 2001
19. Bożena **Umińska** : Postać z cieniem : portety Żydówek w polskiej literaturze od końca XIX wieku do 1939 roku. – Warszawa : „Sic!”, cop. 2001
20. Krzysztof **Varga** : Tequila. – Warszawa : Lampa i Iskra Boża”; Wołowiec : „Czarne”, 2001

NIKE 2002 – finaliści:

Julia **Hartwig** : Nie ma odpowiedzi. – Warszawa : „Sic!”, 2001

Krystian **Lupa** : Labirynt. – Warszawa : W.A.B., 2001

Tadeusz **Różewicz** : Nożyk profesora. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2001

Marcin **Świetlicki** : Czynny do odwołania. – Wołowiec : „Czarne”, 2001

Olga **Tokarczuk** : Gra na wielu bębenkach : 19 opowiadań. –

Wałbrzych : „Ruta”, 2001

Krzysztof **Varga** : Tequila. – Warszawa : „Lampa i Iskra Boża” ;

Wołowiec : „Czarne”, 2001

Joanna **Olczak** - Ronikier : W ogrodzie pamięci. – Kraków : „Znak”, 2001

NIKE 2002 – laureat:

Joanna **Olczak** - Ronikier : W ogrodzie pamięci. – Kraków : „Znak”, 2001

Przypominamy, iż w minionych latach Nagrody literackie NIKE otrzymały następujące książki :

1997

Wiesław **Myśliwski** : Widnokrąg. – Warszawa : „Muza”, 1996

1998

Czesław **Miłosz** : Piesek przydrożny. – Kraków : „Znak”, 1997

1999

Stanisław **Barańczak** : Chirurgiczna precyzja : elegie i piosenki z lat 1995-1997. – Kraków : „a5”, 1998

2000

Tadeusz **Różewicz** : Matka odchodzi. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1999

2001

Jerzy **Pilch** : Pod mocnym aniołem. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2000

DONG 2002

W organizowanym przez Fundację „Świat Dziecka”,
konkursie na **Bestseller Roku**, nagrodę :

DUŻEGO DONGA

otrzymało wydawnictwo

„Akapit Press” z Łodzi

za powieść Małgorzaty **Musierowicz** *Kalamburka*

WYRÓŻNIENIA

1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne z Warszawy
za książkę Włodzimierza **Fijałkowskiego** i Roksany **Jędrzejewskiej**–
Wróbel *Oto jestem!* z ilustracjami Agnieszki **Żelewskiej**
2. Wydawnictwo „Literatura” z Łodzi za książkę Grzegorza **Kasdepke**
Kacperiada : opowiadania dla łobuzów i nie tylko
3. Wydawnictwo „Jacek Santorski & Co.” z Warszawy za powieść Anni-
ki **Thor** *Prawda czy wyzwanie*

MAŁEGO DONGA

otrzymało wydawnictwo

„Podsiedlik – Raniowski i Spółka” z Poznania
za książkę Gry i zabawy Justyny **Święcickiej**

KSIĄŻKA ROKU

Nagroda Polskiej Sekcji IBBY

"Książka Roku" jest doroczną nagrodą Polskiej Sekcji IBBY – Stowarzyszenia Przyjaciół Książki dla Młodych, ustanowioną w 1988 roku i finansowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jej celem jest promocja wartościowej i artystycznej polskiej książki dla dzieci. Nagrody i wyróżnienia otrzymują żyjący rodzimi autorzy najlepszych książek dla dzieci, wydanych w danym roku, równolegle przyznawane są nagrody za najpiękniejsze opracowania graficzne.

W ramach konkursu "Książka Roku" przyznawane są zawsze nagrody dla twórczych bibliotekarzy z całego kraju, działających wyjątkowo aktywnie na rzecz promocji książki dla dziecka.

Konkurs ten jest jedyną tego rodzaju imprezą w Polsce, gdzie nagradzani są nie tylko twórcy książki dziecięcej i młodzieżowej, ale również ludzie, przyczyniający się do jej upowszechniania.

W dobie kryzysu czytelnictwa, szczególnie wśród młodych ludzi, a jednocześnie zalania rynku księgarskiego pozycjami o bardzo nikłej wartości artystycznej, nagłaśnianie książek wartościowych ma szczególne znaczenie. Służy temu właśnie konkurs na "Książkę Roku", który ma silną oprawę medialną i długoletnią tradycję w naszym życiu kulturalnym, gdzie wciąż sprawy książki dla dzieci i młodzieży zajmują zbyt mało miejsca.

Dotychczasowi laureaci:

1990

Joanna **Kulmowa** za *Zgubione światelko*

1991

Joanna **Rudniańska** za *Rok smoka*

1992

Dorota **Terakowska** za *Córkę czarownicy*

Małgorzata **Musierowicz** za *Noelkę*

1993

Krystyna **Siesicka** za *Chwileczkę, Walerio...*

1994

Tomek **Tryzna** za *Pannę Nikt*

Hanna **Krall** za *Co się stało z naszą bajką* (wyróżnienie)

1995

Ewa **Nowacka** za *Bożęta i my i Emilię z kwiatem lilii leśnej*

Marta **Fox** za *Agaton-Gagaton: jak dobrze być sobą* (wyróżnienie)

Beata **Ostrowicka** za *Niezwykłe wakacje i Elik sir przygód* (wyróżnienie)

1996

Zbigniew **Przyrowski** za *Encyklopedię przyrody i techniki dla dzieci i rodziców*

Alicja **Baluch** za *Pogaduszki do poduszki, Ceremonie literackie* (wyróżnienie)

Maria **Koźmińska** za osiągnięcia w upowszechnianiu książki i w pracy z młodzieżą (nagroda specjalna)

1997

Edmund **Niziurski** za *Pięć melonów na rękę*

Ewa **Przybylska** za *Dzień kolibra*

Mirosława **Fabijaniuk** za umiejętne łączenie rozwoju indywidualnego czytelnictwa ze wspieraniem procesu nauczania oraz za interesujące scenariusze imprez czytelniczych, wykorzystywanych w środowiskach bibliotecznych (nagroda specjalna)

1998

Dorota **Terakowska** za *Samotność bogów*

ks Janusz **Tarnawski** i zespół redakcyjny za *Twój głos o przyrodzie w rzętach i środowisku*

Maria **Łykowska** za wieloletnią pracę na rzecz rozwoju czytelnictwa dziecięcego (nagroda specjalna)

Krystyna **Litwin** za wybitne osiągnięcia w pracy z dziećmi, zwłaszcza z dziećmi specjalnej troski (nagroda specjalna)

1999

Dorota **Terakowska** za *Tam gdzie spadają anioły*

Katarzyna **Kotowska** za *Jeża*

Zofia **Beszczynska** za *Kota herbacianego* (druga nagroda)

Marcin **Bruchalski** za ilustracje do *Rym cym cym, rym cym cym gdzieś mi z głowy uciekł rym* (nagroda za opracowanie graficzne)

Mariusz **Stawarski** za ilustracje do *Sny dla dorosłych i dla dzieci* (nagroda za opracowanie graficzne)

Anna **Piasecka** za upowszechnianie czytelnictwa

Barbara **Szczęсна** za upowszechnianie czytelnictwa

2000

Wanda **Chotomska** za *Legendy Polskie*

Barbara **Tylicka** za *Bohaterowie naszych książek: przewodnik po literaturze dla dzieci i młodzieży*

Marta **Fox** za cykl autorski *Pierwsza miłość* (wyróżnienie)

Agnieszka **Żelewska** za ilustracje do *Marceli Szpak dziwi się światu* (nagroda za opracowanie graficzne)

Grażyna **Lange** za projekt graficzny do *Jak się nie bać ortografii, kto próbuje ten potrafi* (Honorowe Wyróżnienie za opracowanie graficzne)

Elżbieta **Matyja** za upowszechnianie czytelnictwa

Elżbieta **Rychlicka** za upowszechnianie czytelnictwa

KSIAŻKA ROKU 2001

w kategorii Nagroda Literacka Polskiej Sekcji IBBY nagrodę otrzymały:

„Zielony wędrowiec”- Liliany **Bardijewskiej**

„Sen, który odszedł” -Anny **Onichimowskiej**

opublikowane w wydawnictwie „Ezop” z Warszawy.

w kategorii Nagroda Dla Ilustratora Polskiej Sekcji IBBY, nagrodzeni zostali :

Adam **Kilian** za ilustracje do *Zielonego wędrowca* Liliany Bardijewskiej
 Krystyna **Lipka** – **Sztarballo** za ilustracje do *Snu, który odszedł* Anny Onichimowskiej

KSIĄŻKA ROKU 2002

w kategorii Nagroda Literacka nagrodę otrzymali:

Grażyna **Bąkiewicz** - *O malba*
 Beata **Ostrowickiej** - *Świat do góry nogami*
 Zofia **Beszczynskiej** - *Bajki o rzeczach i nierzeczach*

w kategorii Nagroda Dla Ilustratora nagrodzona została:

Agnieszka **Żelewska** za ilustracje do *Bajek o rzeczach i nierzeczach*. Zofii Beszczynskiej

w kategorii Nagroda dla działających na rzecz promocji książek dla dzieci nagrodzona została:

Danuta **Masiak**, prowadząca bibliotekę w Legionowie.

za całokształt twórczości nagrodzeni zostali:

Edmund **Niziurski** – autor licznych powieści dla dzieci i młodzieży
 Józef **Wilkoń** – malarz, grafik i twórca pełnych liryzmu i fantazji ilustracji książek dla dzieci

NAGRODA LITERACKA

Im. Kormela Makuszyńskiego

Nagroda przyznawana jest od 1994 roku za książkę wydaną w roku poprzednim przez Fundację „Książka dla Dziecka” i redakcję „Guliwera”

Nagrodzeni to: żyjący pisarze polscy dla dzieci i młodzieży oraz autorzy piszący utwory cechujące humor i silna wiara w prymat dobra

Książkę wybiera jury składające się z przedstawicieli Fundacji i redakcji „Guliwera” oraz ostatniego laureata.

Laureaci:

1994

Piotr Wojciechowski *Bajki żółtego psa*, wyd. 1993

1995

Joanna Olech *Dynastia Miziołków*, wyd. 1994

1996

Jerzy Niemczuk *Przygody Zuzanki*, wyd. 1995

1997

Anna Omichimowska *Dobry potwór nie jest zły*, wyd. 1996

1998

Tomasz Trojanowski *Kocie historie*, wyd. 1997

1999

Dorota Gellner *Dorota Gellner dzieciom*, wyd. 1998

2000

Anna **Lewkowska** *Dziwne przypadki Czarnoksiężnika Leona*, wyd. 1999

2001

Marta **Tomaszewska** *Tego lata w Burbelkowie*, wyd. 2000

NAGRODA LITERACKA Im. Kornela Makuszyńskiego 2001

Jury konkursowe w składzie:

Irena Bolek, Maria Kulik, Maria Marjańska-Czernik, Joanna Papużyńska (przewodnicząca) i Barbara Tylicka

na posiedzeniu w dniu 22.07.2002 zapoznało się z 29 zgłoszonymi do nagrody tytułami z 13 wydawnictw i postanowiło przyznać tegoroczną nagrodę im. Kornela Makuszyńskiego

Grzegorzowi **Kasdepke** za książkę *Kacperiada : opowiadania dla łobuziaków i nie tylko*

opublikowaną przez wydawnictwo LITERATURA, doceniając jej walory literackie, znakomity humor i świetnie pokazane relacje w rodzinie.

Doskonała lektura do codziennego czytania dzieciom!!

NOBEL 2002

nagrodę otrzymał:

Imre Kertész

za książkę *Los utracony*

„za powieści, które przeciwstawiają osobiste doświadczenie jednostki wobec brutalnej bezstronności historii”

NAGRODA IM. ASTRID LINGREN

Rząd szwedzki ustanowił międzynarodową nagrodę im. Astrid Lingren, która corocznie przyznawana będzie twórcom literatury dziecięcej oraz instytucjom i organizacjom, które odniosły zasługi na polu literatury dla dzieci i młodzieży. Wartość nagrody wynosić ma 5 milionów koron szwedzkich czyli około pół miliona euro (dla porównania wartość nagrody Nobla to 10 milionów koron). Pierwsze nagrody zostaną prawdopodobnie wręczone już na początku 2003 roku - 28 stycznia, w pierwszą rocznicę śmierci pisark lub 8 marca, w rocznicę pogrzebu.

NAGRODA PREZYDENTA RP

za Twórczość i Działalność Artystyczną dla Dzieci i Młodzieży

Nagroda zostanie przyznana po raz pierwszy 12 grudnia. Ustanawiając tę nagrodę prezydent pragnie docenić i wyróżnić twórców, których dzieła skierowane do dzieci i młodzieży odznaczają się wysokimi wartościami artystycznymi, jak również popularyzatorów i animatorów kultury i sztuki dla dzieci oraz instytucje rozbudzające twórczą aktywność młodych ludzi, lub prowadzące działalność popularyzatorską adresowaną do młodego odbiorcy - takie jak np. teatry, domy kultury, świetlice, biblioteki

Nominowani do nagrody:

- Biblioteka dla Dzieci im. Wandy Chotomskiej w Płocku, prowadząca program edukacyjny dla najmłodszych dzieci,
- Fundacja ABC XXI - organizator kampanii społecznej "Cała Polska czyta dzieciom".
- Teatr "Bronisze" - instytucja założona przez Zofię i Zbigniewa Wójcików, którzy pierwszą grupę teatralną przy przedszkolu w Broniszach założyli w 1987 roku. Dziś w tej miejscowości działa 10 grup teatralnych, a pracują w nich zarówno studenci, jak i przedszkolaki.
- Krakowski Teatr „Groteska”
- Warszawskie Towarzystwo Śpiewacze "Lutnia" mające 150-letnią tradycję
- Warsztaty Terapii Zajęciowej działające przy Teatrze im. Osterwy w Lublinie

- Adam Kilian, scenograf teatrów lalkowych i dramatycznych, autor filmów animowanych, oraz ilustrator kilkudziesięciu książek dla dzieci
- Halina Machulska - współzałożycielka warszawskiego Teatru Ochota, współtwórczyni Polskiego Ośrodka Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży ASSITEJ, propagatorka idei tzw. dramy edukacyjnej wśród polskich nauczycieli
- Małgorzata Musierowicz, pisarka, autorka cyklu książek "Jeżycjada", popularna wśród kolejnych już pokoleń młodych dziewcząt
- Dorota Terakowska, autorka powieści m.in. *Tam gdzie spadają anioły* i *Poczwarka*.

oprac. Urszula Stankiewicz
Halina Bugajewska

Nagroda im. Anny Platto 2002 r.

Już po raz ósmy została przyznana Nagroda im. Anny Platto dla bibliotekarki z sieci bibliotek publicznych najlepiej pracującej z dziećmi i młodzieżą w 2002 r. Nominacje do Nagrody otrzymały: Bożena Chlebicka – kierownik Filii nr 1 MBP w Tomaszowie Lubelskim, Joanna Kołtun – kierownik Filii Bibliotecznej dla Dzieci i Młodzieży PiMBP w Zamościu, Joanna Makuszevska – pracownik Oddziału dla dzieci M-PBP im. Anny Kamińskiej w Świdniku, Anna Ostęp – kierownik Filii nr 18 MBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Joanna Puchacz – kierownik Biblioteki Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury w Tarnogrodzie, Barbara Sułek – plastyk MBP w Kraśniku, Krystyna Tkaczyk – kierownik Filii w Ciecierzynie (gmina Niemce).

Oto Fragmenty nadesłanych przez przełożonych uzasadnień do Nagrody, przedstawiające efekty pracy nominowanych.

Bożena Chlebicka inicjuje i prowadzi różnorodne formy pracy z dziećmi i młodzieżą, stwarza im właściwą atmosferę kontaktu z książką, kształtuje nawyki czytelnicze, pomaga w rozbudzaniu indywidualnych zainteresowań. Jej oddanie czytelnikom i poświęcenie bibliotekarskiej misji budzi szacunek i uznanie w środowisku, w którym pracuje. Przy okazji różnych imprez kulturalno-oświatowych, organizowanych przez Tomaszowski Dom Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji, przedszkola czy inne instytucje, jest proszona o wsparcie ich własnymi inicjatywami kulturalnymi, w czym wydatnie pomaga jej aktyw biblioteczny – dzieci i młodzież skupiona przy filii. Już dwa razy była nominowana do Nagrody im. Anny Platto. Wakacje 2001 r. to m.in. wycieczki rowerowe i piesze w okolice Tomaszowa, wyprawa ścieżką edukacyjną *Siwa Dolina*, wycieczka *Eko-Detektyw* – śladem dewastacji środowiska, *Małe jest piękne* – wyprawa szlakiem turystycznym po Roztoczu. 10-12 VII 2001 r. odbyła się trzecia edycja rajdu rowerowego *Dwa kółka* w ramach konkursu ogólnopolskiego. Biblioteka w plenerze to nie tylko atrakcyjna forma spędzania wolnego czasu, to także zwiedzanie ciekawych miejsc, zapoznanie się z historią miejscowości, uczenie się czytania mapy, próbowanie sił na niwie literackiej i dziennikarskiej. Jednak najważniejsze jest nawiązywanie przyjaźni, mię-

dzy dziećmi i młodzieżą a biblioteką, co później owocuje wzrostem czytelnictwa. Rok 2002, tradycyjnie już, rozpoczął przygotowywany od miesięcy jubileuszowy X Finał Orkiestry Świątecznej Pomocy. W organizacji imprezy współuczestniczyło wielu przedstawicieli powiatu i miasta, nauczyciele, uczniowie tomaszowskich szkół, harcerze, no i oczywiście mieszkańcy miasta. 120 wolontariuszy na terenie powiatu i miasta zebrało kwotę 40.774,72 zł. W feriach 2002 r. uczestniczyła 96 dzieci. Mogły one wziąć udział w wielu różnych grach, konkursach, zabawach, m.in. w zabawie gestem *Mimologia*, spotkaniach z baśnią, bajką, bajeczką, potyczkach ortograficznych, konkursie wiedzy *Literaccy milionerzy*, konkursie afiszowym *Kolory, liczby, imiona*, warsztatach plastycznych *Więc chodź pomaluj swój świat*, konkursie plastycznym *Strachy na Lachy*, cyklu zajęć biblioterapeutycznych, zabawie *Żywe opowieści* i wielu, wielu innych. Od 25 marca do 14 kwietnia zorganizowała i przeprowadziła akcję *Tacy sami, a ściana między nami*. 14 IV odbył się II Ekologiczny Kiermasz Rozmaitości, w dużej mierze zorganizowany przez Bożenę Chlebicką. W programie znalazły się m.in. *Pamiętajcie o ogrodach*, część artystyczna przygotowana przez uczniów Gimnazjum nr 2, stoiska z obrazami i rzeźbą o tematyce ekologicznej, z drzewkami, krzewami, roślinami i zdrową żywnością; w maju zorganizowała 3 festyny dla dzieci w których wzięło udział 275 osób. 24 maja uczestniczyła w II Powiatowym Świecie Książki i Biblioteki wraz z czytelnikami, którzy wystąpili z programem o książce i bibliotece oraz inscenizacją wierszy Juliana Tuwima. 1 VI 2002 r. z okazji Dnia Dziecka przygotowała imprezę *Z Alicją w Krainie Czarów* dla 119 dzieci, które wzięły udział w 17 konkurencjach.

Joanna Koltun wykazała swoje umiejętności w pracy z dziećmi i młodzieżą. Zdobyła ich sympatię i uznanie i na trwałe związała się z czytelnictwem i biblioteką. W 2001 r. Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży przeprowadziła 95 imprez czytelniczych. Z oferty rozmaitych zajęć bibliotecznych skorzystało 1 421 uczestników; uczniowie i przedszkolaki z przedszkola nr 8, Szkół Podstawowych nr: 2, 6, 10 w Zamościu, Szkoły Podstawowej w Jarosławcu, Płoskiem, Wólce Wieprzeckiej, Wychodach. Kontynuowano współpracę z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Młodzieżowym Domem Kultury, Zamojską Telewizją Kablową, Katolickim Radiem Zamość i lokalną prasą. W 2001 r. Biblioteka Dziecięca miała do zaoferowania atrakcyjny program kulturalny dla dzieci pozostających w mieście *Biblioteczne wakacje z Harrym Potterem* (Konkurs plastyczny *Dziwny Świat Harry Pottera*, zabawa *Poszukiwanie skarbu Harrego Pottera*). Wiele miejsca w programie kulturalnym Biblioteki poświęcono na konkursy plastyczne. Dzieci utrwały zarówno tradycyjne techniki, jak i poznawały nowe. Książka o nieznanach słowach powstała techniką collage,

zastosowano także ją w konkursach Domek lekturowych bohaterów, *Zamłość wielką sceną światła* i innych; nie zabrakło konkursów czytelniczych, wiedzy. Niewątpliwą atrakcją są zajęcia z komputerem, a także *Szkoły Szybkiego Czytania i Technik Uczenia*.

Joanna Makuszewska wykazuje się dużą inwencją, zaangażowaniem, umiejętnościami i łatwością prowadzenia prac z dziećmi. Jej pomysły przyciągają czytelników do czytelnicy i wypożyczalni; prowadzi piątkowe spotkania, na których są organizowane zajęcia: z plastyki, gry i zabawy, rytmika, głośne czytanie książek, opowiadanie bajek i inne konkursy, zgadywanki, przeglądy książek itp. W konkursie *Ziemia dla ludzi, ludzie dla Ziemi* wyróżniła się pomysłowością, zaangażowaniem i systematycznością. Intensywnie współpracuje z przedszkolami, szkołami, a także z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, gdzie miała wykłady i zajęcia z dziećmi i rodzicami. Pracuje też z uczniami szkoły specjalnej (lekcje biblioteczne, spotkania czytelnicze, prezentowanie wystaw artystycznych). Podczas ferii prowadziła akcję *Ferie w bibliotece*. Współuczestniczyła w miejskiej akcji *Lato*. Do zajęć przygotowuje się bardzo starannie. Stale doskonali swoje umiejętności. W bieżącym roku uczestniczyła w tygodniowym kursie dotyczącym pracy z czytelnikiem, który odbył się w Jarocinie.

Anna Ostęp w bibliotekarstwie pracuje od 15 lat, jest bardzo dobrym, wymagającym kierownikiem. Swoimi pomysłami i entuzjazmem do pracy zaraża innych pracowników. Ceni wymianę doświadczeń z innymi koleżankami. Jej twórczy niepokój wpływa mobilizująco na cały zespół, który aktywnie uczestniczy w realizacji zadań. Prowadzi stałe i cykliczne formy prac upowszechnieniowych. Wykorzystuje konspekty lekcji bibliotecznych z prasy fachowej oraz realizuje własne scenariusze. Rozbudza i rozwija zainteresowania czytelnicze i plastyczne wśród dzieci i młodzieży. Promuje bibliotekę w lokalnym środowisku. Z własnej inicjatywy pozyskuje sponsorów nagród i spotkań. Chętnie przyjmuje w swojej placówce uczniów i studentów na praktyki zawodowe. Organizuje okolicznościowe wystawy. Uczestnicy konkursów i lekcji bibliotecznych są w jej placówce nagradzani drobnymi upominkami i dyplomami. Wszystkie realizowane przez nią prace upowszechnieniowe, prezentują wysoki poziom merytoryczny i nowatorstwo form. Annę Ostęp cechuje pracowitość, doskonała znajomość księgozbioru i warsztatu. Wyróżnia się pogodą ducha, a przede wszystkim kocha dzieci. Filia nr 18 pod Jej kierownictwem może być doskonałym miejscem szkoleń i warsztatów dla bibliotekarzy dziecięcych w zakresie edukacji kulturalnej i czytelniczej. O sobie samej mówi, cytując słowa Thomasa Edisona: „Nie pracowałem ani jednego dnia w życiu. Wszystko, co robiłem to była przyjemność.”

Joanna Puchacz jest związana z biblioteką od ponad 29 lat. Jest kreatorem cennych i wartościowych wyborów literackich czytelników, nie tylko z terenu miasta-gminy Tarnogród, ale także sąsiadujących gmin. Biblioteka w Tarnogrodzie gościła takie osobowości jak: K. Petka, U. Koziół, Z. Dmitroca, W. Chotomska

Równolegle odbywała się edukacja kulturalna i czytelnicza wraz z promocją twórczości danego pisarza w atrakcyjnej formie słownej oraz szacie graficznej. W 2001 r. w ramach programu edukacji kulturalnej bibliotek *Ziemia dla ludzi, ludzie dla Ziemi* aktywnie promowała wiedzę ekologiczną. Interesuje się historią i dniem obecnym Tarnogrodu. Dzięki tej znajomości mogła przybliżyć młodym czytelnikom osobę pisarki Haliny Birenbaum, która obecnie mieszka w Izraelu, a pochodzi z Tarnogrodu. Spotkanie z pisarką odbyło się 7 IV 2001 r. w Bibliotece w Tarnogrodzie i wywarło ogromny wpływ na młodzież. Dzięki Jej osobistemu zaangażowaniu i operatywności, młodzi czytelnicy (w 2001 r. 594 na 1432 ogółem oraz 7 574 wypożyczeń na 23 388 ogółem), mają stałą możliwość poznawania kanonu najwartościowszych lektur. Osobiście zaangażowała się w pozyskanie dla biblioteki komputera: z programem MAK, pocztą elektroniczną i Internetem; powstał też *Kącik Unii Europejskiej*. Zgromadzony księgozbiór jest także wynikiem aktywnej korespondencji z ambasadami różnych krajów. Nieprzeciętne walory umysłu Joanny Puchacz, Jej miłość do książek, życzliwość dla ludzi i umiejętność współzycia z pracownikami, wpływają na „wysokie notowania” biblioteki w lokalnej społeczności.

Barbara Sulek, nie bibliotekarz a plastyk, z racji wykonywanego zawodu transformuje walory świata literackiego na obraz plastyczny, pobudzając efektywnie wyobraźnię dziecka. Jej rola w pracy z dziećmi jest równoważna i porównywalna z pracą bibliotekarza; zajęcia prowadzone z dziećmi to nie tylko nauka stricte form, metod i technik plastycznych. W tej formie pracy wykorzystuje klasykę literatury dziecięcej, wiersze, bajki baśnie i opowiadania dla dzieci od 3 do 10 lat. Zajęcia w każdej z placówek odbywały a się raz w tygodniu, w określone dni, a w zwiększonej ilości w czasie ferii zimowych i letnich. Około 40% zajęć związanych bezpośrednio z literaturą dziecięcą. Inną formą działań literacko-plastycznych są kukły i scenografie do sztuk teatralnych i imprez bibliotecznych. Młodzi aktorzy teatru Tyci-Tyci z Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego, pracując z kukłami, wczuwają się w osobowość przedstawianego bohatera, pokazaną plastycznie i przeniesioną emocjonalnie przez nich samych. Każda impreza literacka, wzbogacona przepiękną scenografią i gadżetami stwarza szansę lepszego odbioru. Od stycznia 2002 r. zajęcia plastyczne odbyły się 38 razy, w tym 14 związanych z literaturą dziecięcą, np. *Biedronki i żuki, Moja ulubiona książka, Moja ulubiona bajka, Sabat czarownic, Plastelinowe gospodarstwo*.

Imprezy literackie (scenografia i gadżety)- *Jak Wojtek został strażakiem, Przy kominku, Wśród dzieci z Bullerbyn, Prawda życia w baśniach Andersena, Zaproszenie do bajki* – teatr (scenografia i kukły) *Koza, kózka i wilk, Kwoka, Kokoszka Smakoszka, Jajko, Osiółkowi w żłoby dano, Pampilio, Bajka o rybaku i złotej rybce.*

Krystyna Tkaczyk. Wiodąca rola biblioteki w środowisku, w którym pracuje, wynika z bardzo szerokiej pracy oświatowej, co niewątpliwie miało wpływ na wzrost czytelnictwa w 2001 r., a także dalszy wzrost w 2002 r. Praca oświatowa jest adresowana głównie do dzieci i młodzieży. Biblioteka jest miejscem przyjaznym dla dzieci. Świadczy o tym fakt, że odchodząc ze szkoły, nie odchodzą z biblioteki, pozostając nadal jej czytelnikami. Na pewno wpływ na to ma praca i osobowość bibliotekarki. Na szczególną uwagę zasługuje organizowanie spotkań z twórcami-amatorami, zamieszkalymi na terenie gminy Niemce. Rozwijanie wiedzy o kulturze własnego regionu, jego historii, wspieranie kontaktów z osobami zajmującymi się pomnażaniem dziedzictwa kulturowego wspomagają realizację ścieżki międzyprzedmiotowej: *Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie*. W ubiegłym roku szkolnym odbyło się osiem spotkań z poetami, malarzami, rzeźbiarzami, paniami prezentującymi sposoby wyrobu palm wielkanocnych i pisanek. Każdorazowo spotkania połączone były z warsztatami, podczas których uczniowie próbowali swoich sił, wykonując pod kierunkiem zaproszonych gości obrazy, rzeźny czy palmy wielkanocne. Na terenie biblioteki funkcjonuje galeria, gdzie są prezentowane prace goszczących twórców oraz młodzieży szkolnej. Efektem spotkań jest także wspaniały album, prezentujący twórców ludowych, ich życiorysy, osiągnięcia, nagrody, fragmenty wierszy, reprodukcje obrazów i grafik. Realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej *Ziemia dla ludzi, ludzie dla Ziemi* to konkursy: fotograficzne – *Przyroda naszej gminy jesienią, zimą, wiosną, latem, Moje domowe ZOO*, czytelnicze i plastyczne *Czy znasz zwierzęta chronione w Polsce, O czym szumi las, Żyjmy w zgodzie z przyrodą*. W roku szkolnym 2000/2001 przygotowała także 12 gazetek prezentowanych w gablotach na korytarzu szkolnym, 10 konkursów recytatorskich, czytelniczych i plastycznych oraz całoroczny rambit dla klas II-IV *Kubuś Puchatek i jego przyjaciele*.

Komisja Nagrody im. Anny Platto postanowiła przyznać Nagrodę w 2002 r. **Bożenie Chlebieckiej**, kierownicze Filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tomaszowie Lubelskim.

Uzasadnienie:

- pracę wykonuje z ogromnym zaangażowaniem i pasją, jest motorem, dobrym duchem wszystkich poczynąń Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tomaszowie Lubelskim;
- przedsięwzięcia laureatki wykraczają szeroko poza zwyczajowe zadania biblioteki (festyny, rajdy rowerowe, organizacja kwest Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, ferie, wakacje, bale, reaktywowanie kół Ligi Ochrony Przyrody);
- wykazuje inicjatywę, pomysłowość, oryginalność, wysoki poziom i systematyczność działań;
- w prowadzonych zajęciach cechuje się ogromną serdecznością wobec ich uczestników;
- dostrzega potrzeby osób specjalnej troski, zwraca uwagę dzieci i młodzieży na ich problemy, uczy wrażliwości podczas zajęć integracyjnych;
- pozyskała do stałej współpracy miejscowe szkoły, przedszkola, harcerstwo, dom kultury, organizacje społeczne, instytucje oraz licznych sponsorów;
- skupia przy placówce aktyw biblioteczny, którego trzon tworzy młodzież szkół średnich, co jest ewenementem w obecnych czasach;
- aktyw realizuje liczne przedsięwzięcia według własnych pomysłów i scenariuszy, stale otaczając troską i zapewniając opiekę najmłodszym czytelnikom, ucząc ich zasad współlístnienia, zabawy i prac w grupie;
- starannie dobiera literaturę, z uwagą śledząc oferty rynku wydawniczego, wzbogaca i weryfikuje tytuły czasopism udostępnianych w swojej placówce;
- wykonuje i gromadzi nowatorskie pomoce dydaktyczne do prowadzenia zajęć;
- pieczołowicie dokumentuje pracę swoją i placówki, ma bogaty zbiór fotografii w prowadzonej kronice;
- samodzielnie pracując, w 2001 r. obsłużyła 622 czytelników, wypożyczając 17 378 książek;
- permanentnie doskonali się zawodowo, podnosi kwalifikacje, by móc lepiej oddziaływać na użytkowników biblioteki.

*oprac. Zofia Szumiło, Magdalena Wójcikiewicz
Dostrzegacz Biblioteczny, 2002, nr 3*

Zachęcamy wszystkich bibliotekarzy do czerpania wzorów i poszukiwania inspiracji celem powiększenia zaszczytnego grona laureatów!

Spis treści

	str.
1 Ustawa z dnia 20 marca 2002r. o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej	5
2 Komputeryzacja Oddziału dla dzieci MBP w Białej Podlaskiej	7
3 Wybrane problemy bibliotek powiatu bialskiego za I półrocze 2002 r.	12
4 Jubileusze	18
5 Selekcja? Selekcja. Selekcja!	22
6 Kalendarium rocznic w wyborze	24
7 O świętym Mikołaju	37
8 Przed zapaleniem choinki	41
9 Przed Wigilią	51
10 Święta w Bullerbyn i u nas!	58
11 Nagrody literackie	61
12 Nagroda im. Anny Platto 2002 r.	74

str.	gdzie	jest	powinno być
8	4 wiersz od dołu	iż jest sprawa	iż jest to sprawa
19	16 wiersz od góry	w każdym bądź zbiorzy	w każdym bądź razie
19	19 wiersz od góry	jak i formie	jak i w formie
31	5 wiersz od dołu	(-1943)	(1881-1943)
33	9 wiersz od góry	Andriolli' ego	Andriolli' ego
34	3 wiersz od góry	wspólnie	wspólnie
34	7 wiersz od góry	Neruda	Nerudy
35	2 wiersz od góry	Alfreda Bernardha Nobla	Alfreda Bernharda Nobla
35	5 wiersz od góry	Thomase' a	Thomasa
35	4 wiersz od dołu	(18775-1957)	(1875-1957)
68	10 wiersz od góry	Ostrowickiej	Ostrowicka
68	11 wiersz od góry	Beszczuńskiej	Beszczuńska
68	13 wiersz od góry	Żelewsk	Żelewska
69	3 wiersz od góry	Kormela	Kornela
69	3 wiersz od dołu	Omichmowska	Onichimowska

*Miejska Biblioteka
Publiczna
w
Białej Podlaskiej*

